

Új Város

TÁRJÁTOK KI
A KAPUKAT!

Egy nagy pápa öröksége

II. János Páltól XVI. Benedekig

MI A FONTOS?

Elmúltam már huszonöt éves, mégis szívesen mondom igent testvéreim kérésére, hogy vigyázzak gyerekeikre, akik másfél évestől négy éves korúak. Boldog vagyok, amikor legőzök, mesét olvasok, diafilmet vetíték nekik, és mindenfélét játszom velük. Volt, amikor eszembe jutott, hogy lehetnék valami „fontosabbat” is. Aztán rájöttem, hogy ha ezt szeretetből teszem, akkor nincs fontos és kevésbé fontos tevékenység.

Fialovszky László – Budapest

A SZENTEK NÉMA PRÉDIKÁCIÓI

Nézem a tévében az elhunyt Szent-atyáról szóló műsort, és elgondolom, hányszor előfordul, hogy azt hiszem, szeretetben vagyok, s elég, ha valaki az utcán valami váratlant mond, máris felfortyanok. S közben ennek a fehér ruhás embernek csak a szeretet kihívásai az ilyesmik, legyenek bár a biztonsági örköt is megdöbbentő események. A legváratlanabb pillanatokban rohantak hozzá vadidegen emberek, hogy átöleljék, s járultak hozzá bejelentett közszereplők, elsütve nem várt, megfontolt tiszteletlenségeket. Nem irtóztott az öt gyűlölőktől, a tömeggyilkosoktól, a halálbüntetés híveitől, a demokrácia magvaiként bombákat hintőktől. Csendesesen szól nekik az „élet kultúrájáról”, s most ezek megrendülve emlékeznek meg róla és az alázatáról. Védtelenül járta a jelen pillanatok útját, amelyek hallani engedik és teljesíthetővé teszi Isten akaratát. S ez az Akarat ma rá nézve beteljesedett.

Valaki azt nyilatkozta, hogy a pápa utolsó napjai voltak „legszebb enciklikái”, amikor nemhogy lemondott volna, hanem mindnyájunk jelenlétében pápaként halt meg. Amikor a legnagyobb tanúságát adta

az élet értékének. A születéstől egészen a természet adta utolsó pillanatig. Megválasztása után első dolga volt meglátogatni kórházi betegeket, hogy beszéljen nekik szenvedésük értékéről: Na jó, ez szép és illő gesztus volt, de hát végül is ő egy makkegészséges ember. Igaz, elment Teréz anya leprásai közé is. Amikor maga vált beteggé, szenvedővé, magatehetetlenné, némasága írta „legszebb enciklikáját.”

Néhány nappal halála előtt történt, hogy tizenháromnapos éh- és szomjhalállal meghalasztottak egy negyvenéves asszonyt, „hogy ne szenvedjen”, holott addig mosolygós tekintettel kísérte figyelemmel látogatóit, balesete folytán ugyan másfél hónapos csecsemőére csökkent értelmi színvonalon. Az ilyen életnek állítólag nincs értéke. A pápa halála óta lehetnek-e még érvei a „halál kultúrájának”? Eladható lesz-e még „kegyesnek” az eutanázia, adott esetben a kolbei halál, ami Auschwitzban még kegyetlen büntetésnek számított? A szörnyetteknek láthatólag nincs tanulságuk. Am, ha egyszer elkezdik néma prédikációikat a szentek...!

Frivaldszky János – Budapest

Tisztelt szerkesztőség!

Az április 16-án rendezett Családfesztiválon jutottam ehhez az újsághoz.

Először vettem részt ilyen programon, barátaim hívásának eleget téve. Felemelő érzés volt! Olyan értékekről esett szó, amelyek nélkül nem képzelhető el a Földön öröm és boldogság. Köszönöm Istennek ezt a lehetőséget.

Üdvözlettel:

Csatóné P. Katalin – Ostoros

GYORS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS?

Különös érdeklődéssel olvastam az Írországról szóló cikküket az áprilisi Új Város-

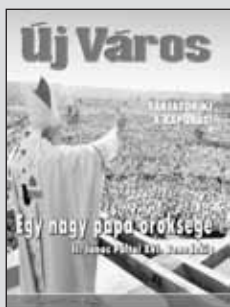
ban, A kelta tigris címmel.

Tavaly februárban egy fél évre Írországra utaztam nyelvtanulás céljából. Az ott töltött idő alatt nem csak egy idegen nyelvet, hanem egy a miénktől igen különböző kultúrát is megismerhettem.

Az ír társadalom sok ezer éves kelta gyökerekkel büszkélkedhet. Ezzel a lehetőséggel, ahol tehetik élnek is; egészséges öntudatuk jeleként a boltokban az ásványvíztől a vajig minden hazai terméken hatalmas felirat hirdeti: „Irish”. A turistáknak szánt sapkák, pólók jelmondata pedig így hangzik: „Két fajta ember létezik, azok akik írnek születtek, és akik szeretnének azok lenni!” A sok száz éves angol elnyomás alól felszabadult ír kultúra azonban mára egy új, láthatatlan birodalom, az Egyesült Államokból érkező fogyasztói társadalom rabszolgájává vált. Az új mentalitás a hirtelen beköszöntött anyagi jóléttel együtt érkezett, és váratlanul érte a csak a szegénység problémáit ismerő íreket. Ráadásul a konzumizmus a hazlátogató rokon képében érkezett: az Amerikában élő 70 milliós ír kisebbség miatt az írek második hazájuknak tekintik az Egyesült Államokat. (Gyakran hallottam tőlük: „Mi építettük fel Amerikát!”) Az anyagi jólétért nagy árat fizettek: a hagyományosan erős közösségek felbomlottak, az emberek eddig ismeretlen mértékben individualizálódtak. A nyílt szívű, jó kedélyű írek egyre jobban bezárkóznak birtokaikra. A válás államilag nem volt elismert egészen a közelmúltig, mára azonban a gazdasági fejlődéshez hasonló döbbenetes gyorsasággal érték utol a nyugat-európai átlagot e tekintetben is.

Ezen nehézségek ellenére is van mit tanulnunk az írektől, de nem árt szem előtt tartanunk mindezt, amikor gyors gazdasági fejlődésre, anyagi jólétre vágyunk.

Körmeny Pál – Budapest

Új Város

Közéleti kiadvány ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja (www.fokolare.hu)

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163 Budapest, Ágoston Péter u. 25. Számlaszám: 11705008-20434836

Felelős kiadó: Tóth Ilona

Szerkesztőségi cím: 1163 Budapest, Kisterenye u. 54.

Telefon: 328-0785. Fax: 403-5400. E-mail: ujvaros@fokolare.hu.

Felelős szerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Arany Krisztina, dr. Bakacsi Viktória, Fábiny Zsuzsa, Fábri Andzsej, dr. Ferentzi Éva, id. Frivaldszky János, Himmer László, Hortoványi Emőke, Horváth Viktória, dr. Kiss Imre, Körmeny Klára, Maucha Kristóf, Nyitrai Eleonóra, dr. Óvári László, Rieih Zsuzsanna, Smohai Ferenc, Stipkovits Gábor, Sudár Balázs, Tóth Judit, Tóth Pál, Varga Krisztina, Vizsolyi László

Grafikai szerkesztő: Himmer László

Nyomtatás: Kapitális Kft. Debrecen. Felelős vezető: Kapusi József.

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Citta Nuova (CN)**. Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Nove mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nove Miasto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap üzletg

Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2005-re: **3600 Ft.**

Az Élet igéje

4 Tanúságot tenni a világban

Egyház

6 Karizmatikus egyházfő

Párbeszéd

10 „Megáldalak benneteket”

Fokoláre

12 Nagyobb szeretet

Kultúra

16 Kincsek egy különös kultúrából

Családi műhely

18 A kapcsolat pillérei

19 Az élet színei

20 Családfesztivál 2005

Megkérdeztük

24 A játék

25 Mire jó a cölibátus?

AMI ÖSSZEKÖT

Tóth Ilona

A jelen mindig a múltra támaszkodva építi a jövőt. Mert cselekedni csakis a jelenben lehet, s ha merítünk a múlt örökségéből, és a minket mozgató célt tartjuk szem előtt, megtapasztaljuk, hogy bennünk két ellentétes dolog, a múlt és a jövő találkozik. Erre azonban csakis a Szeretet képes, az egyetlen egyesítő erő, ami a Világmindenségben létezik. Átala fedezhetjük fel, hogy életünk, a „két adott pont közötti egyenes” kötheti össze fogantatásunkat Istenben, a jelen pillanatok egymásutánjaiban, a visszatéréssel Őhozzá.

Ez a múltat a jövővel bennünk egyesítő, s másokkal összekötő Szeretet adta át a „stafétát” II. János Pál kezéből XVI. Benedek kezébe is, melyet maga az új pápa erősített meg a konklávé megnyitásának napján mondott szavaival. Arról beszélt, hogy „mi hoz maradandó gyümölcsöt”. „Az, amit a lelkekbe elültetünk: a szeretet, az ismeret, a hit, a szíveket megérintő tettek, és az ige, mely megnyitja a lelkeket az Úr örömeinek befogadására”.

Igen, a „maradandó gyümölcs” a Szeretet, mivel örök, átadódik és folytatódik. Ez köti össze a két pápaságot, s általuk az Egyház jelenben annak múltját és jövőjét. Ugyanaz a Szeretet, mely összekötheti a jelen pillanatokban is a múltunkat a jövőnkkel.

Nem csoda tehát, ha nagyobb felelősség ébred sok mindenkiben, ezt felismerve. Mert Benedek pápa, említett beszédében megnevezte korunk igazi „ellenségét” is, az erkölcsi relativizmus diktatúráját. Minden nap új szekták születnek, melyek tévútra vezetik az embereket. „Ha valakinek világos hite van – fogalmazott a Szentatya – az Egyház Credója szerint, azt gyakran fundamentalistának bélyegzik, miközben a relativizmus, vagyis a sodródás a bármilyen tanításverte hullámokon, olyan színben tűnik fel, mint a mai idők egyetlen méltó magatartása. A relativizmus diktatúrája van kiépülőben, mely nem ismer el semmit, ami megmásíthatatlan, mely csakis önmagát s önnön akaratát szabja a végső mércéül.”

„Nekünk, ezzel szemben – folytatta a pápa – más a mércénk: Isten Fia, a valóságos ember. Ő az igazi humanizmus mércéje. A mi hitünk felnövekedett, nem követi a divathullámokat s az újdonságokat, mert felnőtt és érett, s mélyen gyökerezik a barátságban Krisztussal. S ez a barátság nyit meg mindarra, ami jó, s ajándékoz meg azzal az ítélőképességgel, mellyel meg tudjuk különböztetni az igazat a hamistól, a csalást az igazságtól. Ezt a felnőtt hitet kell tovább érlelnünk, erre a hitre kell elvezetnünk Krisztus nyáját.”

A múltat a jövővel egyesítő jelenben a Szentatyával együtt ezt szeretnénk hát mi is élni.

TANÚSÁGOT TENNI A VILÁGBAN

Chiara Lubich

Húsvét estéje volt. A feltámadt Jézus már megjelent Mária Magdolnának; Péter és János is látták az üres sírt. A tanítványok ennek ellenére továbbra is bezárkóztak, féltek. A Feltámadott így zárt ajtókon keresztül jelent meg közöttük, mert semmilyen akadály sem választhatta el őt többé a báráitól.

Jézus, bár eltávozott, most mégis visszatért köztük, hogy örökre velük maradjon. „Megállt közöttük”: ez azt jelenti, hogy nemcsak pillanatnyi jelenésről volt szó, hanem állandó jelenlétről! A tanítványok érezték, nem lesznek többé egyedül, ezért félelmüket igazi öröm váltotta fel: „Az Úr látára öröm fogta el őket.”¹

A Feltámadott kitérte szívüket és házuk ajtaját az egész világra, amikor ezt mondta nekik:

„Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.”

Jézus azért küldte az Atya, hogy mindenkit kiengeszteljen Istennel, és hogy helyreállítsa az emberiség egységét. Most tanítványain a sor, hogy továbbépítsék az Egyházat. Jézus azért tudta teljesíteni az Atya róla alkotott tervét, mert egy Vele. Ugyanígy a tanítványok is azért képesek folytatni ezt a magasztos küldetést, mert a Feltámadott él bennük. „Én őbennük”² – kérte Jézus az Atyától.

Ez a küldetés mindig folyamatos maradt: az Atyáról Jézusra, Jézusról az apostolokra, az apostolokról az ő utódaira szállt.

Jézus szavainak viszont minden keresztény szívében visszhangozniuk kell, hiszen „az Egyházban a szolgálatok különböznek, de a küldetés ugyanaz”³.

Hogy teljesítsük ezt az Úrtól kapott küldetést, az szükséges, hogy Ő éljen bennünk. Hogyan? Úgy, hogy az Egyház élő tagjai vagyunk, azonosulunk Isten Igéjével, és mindekelőtt önmagunkat evangelizáljuk.

Olyan kötelesség ez, ami a II. János Pál által „új evangelizációnak” nevezett magatartásból fakad. Így írt erről: „Az Igéből táplálkozni, hogy evangelizációs küldetésünk során az 'Ige szolgái' legyünk, bizonyosan elsődleges feladat az Egyház számára az új évezred kezdetén.”⁴ Hiszen „csak Krisztus szeretet-törvénye és a Szentlélek fénye által átalakult ember képes arra, hogy mások szívében és elméjében, saját környezetében, nemzetében vagy a világban igazi metanoiát [megtérést] váltson ki”⁵.

A szó ma már nem elég. „A mai ember inkább a tanúságtévőket hallgatja meg, mint a tanítókat – mondta VI. Pál –, ha pedig meghallgatja a tanítókat, az azért van, mert előtte tanúságot tettek.”⁶ Az Evangélium hirdetése akkor lesz hatékony, ha az élet tanúságtételén alapul, mint az első keresz-

Horacio Comde

tények esetében, akik elmondhatták: „Azt hirdetjük nektek, amit hallottunk, amit saját szemünkkel láttunk...”⁷ Akkor lesz hatékony, ha rólunk is elmondható lesz majd, mint róluk: „Nézd, hogy szeretik egymást, készek az életüket adni egymásért.”⁸ Akkor lesz hatékony, ha konkrét módon éljük a szeretetet: úgy, hogy adunk; hogy válszolunk a szükségét szenvedőknek; hogy képesek vagyunk éltel, ruhát vagy otthont adni annak, akinek nincs; barátságot annak, aki magányos vagy reményvesztett; támaszt annak, aki próbatételekkel küzd.

Ha így élünk, Jézus vonzerejéről teszünk tanúságot a világban, és másik Krisztussá válva hozzájárulunk ahhoz, hogy műve folytatódjék.

Ez volt a tapasztalata néhány hozzánk tartozó orvosnak és ápolónak is. 1966-ban tudomásukra jutott, hogy milyen nehéz helyzetbe került a nemes bangwa nép, melyet akkoriban a 90%-os gyermekhalandóság kihalással fenyegetett, a különféle betegségek miatt.

Elindultak, hogy e mellé a nép mellé álljanak; de érezték, elsődleges kötelességük, hogy továbbra is kölcsönösen szeressék egymást, hogy így tanúságot tegyenek az Evangéliumról. Mindenkit szerettek, különbségtétel nélkül. Megszervezték az egészségügyi ellátást egy ingyenes orvosi rendelő létrehozásával, mely hamarosan kórházzá bővült. A gyermekhalandóságot 2% alá szorították. Az őserdő mélyén áramfejlesztő központot hoztak létre, majd egy általános- és középiskolát létesítettek. Idővel – a helybeliek sokoldalú hozzájárulásával – tizenkét utat építettek, hogy biztosítsák a szomszédos falvak összeköttetését.

A konkrét szeretet sokakat magával ragadott: a nép többsége bekapcsolódott ebbe az új életbe. A korábban egymással harcoló falvak kibékültek, a határok körüli feszültségek békésen megoldódtak, a különböző népek királyai megkötötték egymással a kölcsönös szeretet szövetségét, és testvériségben élnek. Így – egymást kölcsönösen megajándékozva – csodálatos módon tanúságot tesznek mások előtt, eredeti és hiteles példát mutatva mindenkinek.

¹ Jn 20,20

² Jn 17,23

³ *Apostolicam Actuositatem*, 2. [A II. Vatikáni Zsinat dokumentuma a világi hívek apostolkodásáról]

⁴ *Novo millennio ineunte*, n. 40. [Az új évezred kezdetén, n. 40. Szent István Társulat, Budapest, 2001.]

⁵ *A Toruni egyházmegyéből [Lengyelország] érkezett zarándokokhoz*, 1998. február 19.

⁶ *Általános kihallgatás*, 1974. október 2.

⁷ vö: 1 Jn 1,1

⁸ Tertullianus, *Apologézis*, 39,7

IDŐSEBB TESTVÉREIM

Nem kétséges, nagyon rossz, hogy olyan kevés a pap, és sok helyütt öt-hat településre is csak egy lekipásztor jut. Aki hétköznap is el szeretne menni misére, az nehéz feladatra vállalkozik az ország nem egy pontján. Ez a megváltozott helyzet megadja a lehetőséget nekünk világiaknak, hogy a hiányzó papot helyettesítve, plébánosi ajánlásra, püspöki engedéllyel szentségimádást, keresztutat vezessünk, áldoztathassunk a miséken és a mozgásukban korlátozott betegekhez, idősekhez a szentostyában elvigyük az Úr Jézust.

Amikor idős és azóta már nyugdíjas plébánosunk megkérdezte, hogy vállalnám-e, hogy a püspökségen egy tanfolyamra beiskolázzon és a vizsga letétele után a miséken besegítsek neki az áldoztatásba, habozás nélkül igent mondtam.

A tanfolyam anyaga, különösen az egyházjog, nehéz volt „idős fejemnek”. Miközben tanultam, fel is merült bennem, hogy talán felelőtlenül ugrottam bele a dologba. Azonban „talpon maradtam”, s ezzel megkezdődött az az immár több éve tartó kaland, melyet az Úr készített nekem és „öregjeimnek”.

Minden pénteken három időshöz, első pénteken pedig nyolc-tíz, de néha tizenöt-tizenhét, lakásából kimozdulni képtelen emberhez is elmegyek, és viszem az Urat a szívem felett, egy kis tarsolyban.

Megható kapcsolatok ezek, mindenki türelmetlenül és nagy örömmel vár. Micsoda megtiszteltetés: én lettem a kapocs az Úr és ököztük, egyúttal hírhozó a világból. Kölcsönös érdeklődő szavak után imádkozni kezdünk. Oldódik a bezárt ember magánya, s a csendesen, titokzatos módon jelenlévő Jézus eledelül, erősítésül és vigaszul adja magát az eseteknek. Együttlétünket mindig köszönő szavak zárják

a kéréssel, hogy jöjjenek újra, és hozzam el a Szabadítót.

Szolgálni, szeretni, és a szeretetben felfedezni a keresztfán függő elhagyott Jézust minden betegben, minden megfáradtban, és a szenvedőt megerősíteni a misztikus módon jelenlévő feltámadott Krisztussal a falat kenyérben. E törekvés készlet arra, hogy hétről hétre, hónapról hónapra útra keljek és megannyi ajtón, ablakon bekopogtassak.

A hála szavai kísérek, de én legalább annyira hálás vagyok. Hálás az Úrnak, hogy szolgálatába fogadott, és hálás az idős, beteg társaimnak, hogy bennük, általuk jót tehetek. „Bármit, amit egynek tettetek a legkisebbek közül, nekem tettétek” – mondja az Úr.

A meglátogatottak között már egy égi pártfogóm is van: Teri néni. Amilyen csendesen élt olyan észrevétlenül távozott el a világból. Az egyik első pénteken hiába zörgettem ablakán. A szomszédoktól megtudtam, hogy meghalt. A sírjánál állva nem köszöntem el tőle, csak üdvözöltem, mert hiszem, hogy most már folyamatosan együtt vagyunk – lélekben. Már nem kell mennem hozzá, nem szorul áldoztatásra. A színről-színre látás boldogságában imádkozhat odafönt, mi idelent.

„Adj és neked is adnak” – csengenek fülemben a Szentírás szavai. És valóban, kevés időmet néhány idősnek odaajándékozva százannyit kapok, kapunk vissza. Szűk családom egyre jobban táguul. Úgy érzem, hogy minden öregben égbe költözött szüleim köszönnek vissza, és gyermekeik egyre közelebb kerülnek hozzám. Történeteiket hallva, valamiképp testvéreimmé válnak, s a Szeretet láthatatlan aranyfonalakkal köt össze minket.

R. Zsolt

KARIZMATIKUS EGYHÁZFŐ

Karol Wojtila hosszú pápaságának összefoglaló mérlegét megvonni nem könnyű feladat; óriási életművet hagyott ránk.

Piero Coda*

TALÁN nem túlzás azt állítani, hogy II. János Pál pápa az egyik legnagyobb egyházfőként vönu- be a történelemben, azok között, akiket az elmúlt kétezer évben a római egyház ajándékozott a világnak. Tanítása hihetetlenül gazdag. Kivéte- les munkássága és próféta- i cseleke- detei, a lelki és egyházi élet keretein túl, rendkívüli hatással voltak a kul- túra, a társadalom, és a politika vilá- gára is.

1978-ban választották pápává. Az egyház történetében XXIII. Jánossal új fejezet nyílt. Őt követte VI. Pál, a párbeszéd és az egység pápája, a II. vatikáni zsinat végső szakaszának ihletett és tapintatos levezénylője és egyben annak első megvalósítója.

A két tömbre szakadt világban már ott feszülnek az új évezred vál- tozásait kiváltó energiák. II. János Pál feladata lesz, hogy az egyházat átvezesse a harmadik évezred küszö- bén. A II. vatikáni zsinatot követően VI. Pál indiai és jeruzsálemi útjai, majd az ENSZ-ben tett látogatása után, történelmében a „világegyház” először válik láthatóvá. Éppen a ki- bontakozó globalizáció idejében.

Karol Wojtila életrajzát végigfutva meglepő, mennyire felkészítette őt Isten a reá váró feladatra. Utólag könnyű ilyesmit kijelenteni, de a püspök és korábban egyetemi tanár írásai valóban mély benyomást kelet- nek. Megtapasztalta a háború ke- gyetlenségét, mint munkás. A len- gyel katolicizmus tekintélyes hagyo-

* Szerzőnk a római Lateráni Egyetem docen- se és a Pápai Teológiai Akadémia tagja. Ezen kívül tagja a Fokoláre Mozgalmon be- lül született „Abba Iskolának”.

mányába gyökerezett hite kristálytiszta, erős és őszinte. Széleskörű és gazdag kulturális ismeretekkel rendelkezik. Rómában, a domonkosoknál tanult, de hatással volt rá a modern filozófia is: érdeklődött a fenomenológia iránt, amely ideológiai előítéletek nélkül törekszik a világ megismerésére. Keresztes Szent János hitéről írt teológiai doktorátusa misztikus vonzódásáról árulkodik. Ezenkívül még művész is: színpadi műveket és költeményeket írt.

Fiatal püspökként tevékenyen részt vett a II. vatikáni zsinaton, különös módon a *Gaudium et Spes* dokumentum összeállításában, mely az egyház helyzetét tárgyalja a mai világban. A zsinaton belül sok szempontból a legújítóbbnak számít ez a dokumentum, mert úgy állítja elénk az egyházat a világban, mint az újdonság hordozóját és a párbeszéd élő színterét. Egyházfőként, II. János Pál végig ezt a tanítást tartja az egyház haladása szempontjából iránymutatónak. Innen a nyitottság az újdonságok iránt, melyek közleledtét hirdetik az egyház eddig még soha nem látott tavaszának.

A pápai hivatás kétséget kizáróan egy karizma gyümölcse, a Szentlélek ajándéka. Ám ő személyében is karizmatikus ember volt, aki karizmatikus módon értelmezte péteri szolgálátát.

Egyházfőségét elsősorban nem az intézményes egyház, nem a struktúrák és nem azok belső dinamikája iránti érdeklődés jellemezte. Mindent átfogó prófétai tekintete sokkal inkább a történelemre és a világra koncentrált.

Mindezek ismeretében négy alapvetést szeretnék kiemelni.

Az elsőt, II. János Pál tanításának központi gondolatát, a *Redemptor hominis* enciklikájában találjuk. Krisztus útja, és ezért az egyháze is: az ember. A pápa első miséjén elhangzott buzdításának is ez a lényege: „Nyissátok meg, sőt, tárjátok

szélesre Krisztus előtt az ajtókat, az Ő megváltó fensége előtt! Nyissátok meg az országhatárokat, tegyétek nyitottá a gazdasági és politikai rendszereket, a kultúra, a civilizáció, a fejlődés tág határait, ne féljete! Krisztus ismeri, mi lakozik az emberben, egyedül Ő ismeri!”

Isten élete a szeretet, a szeretet, mely a Szentháromság titkát őrzi, ez egyben a titka az emberi életnek is. A

pápa tanításának ez a központi témája. Ő az első pápa, aki a Szentháromságról enciklikát írt: *Redemptor hominis*, a Megváltó Jézusról; *Dives in misericordia*, az irgalmas szeretetű Atyáról; *Dominum et vivificantem*, a Szentlélekről, minden megújulás élő forrásáról.

Tragikus és gyógyíthatatlannak tűnő konfliktusoktól szenvedő világunkban két szociális enciklikája

(*Sollicitudo rei socialis* és a *Centesimus annus*) a népek és kultúrák közötti kapcsolatot a Szentháromság élete alapján értelmezi. A globalizáció korában szükség van a minden ember között megvalósuló szolidaritásra. A példát a Szentháromság személyeinek közösségi kapcsolata mutatja a keresztényeknek.

Ezen a szilárd doktrinális alapon körvonalazódik pápaságának egy másik irányvonala: a harmadik évezred küszöbét átlépő egyház prófétai megnyilvánulásai. A Szentatya Európa védőszentje, szent Benedek mellé odaállítja a „két tüdővel lélegző Európa” számára Cirillt és Metódot, a szláv népek két szent apostolát. Két tüdővel lélegezni egyben azt is jelenti, hogy újra felfedezzük a férfi és a nő szerepek kölcsönösségét. Így a három férfi mellé rögtön három női szentet is állít: Sziénai Katalint, Svédországi Brigittát és Edith Steint.

Sokatmondóak utazásai, melyeken is a világ minden pontján megjelenítette Jézust: a népek, a kultúrák a legkülönbözőbb politikai rendsze-

2002 januárjában Assisiben a pápa meghívására találkoztak a világ nagy vallásának képviselői, hogy a békéért imádkozzanak.

rek, és főleg a legszegényebbek számára.

Kitartóan és rendkívüli meggyőződéssel munkálkodott az ökumenizmusért, minden nehézség ellenére. Elég, ha az *Ut unum sint* enciklikájára gondolunk, melynek remélt gyümölcsei idővel bizonyára be fognak érni. A pápa szerepe valóban problémaforrás a különböző egyházakkal és egyházi közösségekkel való kapcsolatban. II. János Pál ezért kész volt arra, hogy felülvizsgálja hivatalvégezésének formáját. Ez a gesztus köszön vissza akkor is, amikor a 2000. jubileumi év szent kapuját egy

ortodox metropolitával és az anglikán prímással közösen akarta megnyitni.

II. János Pál egészen újfajta kapcsolatot alakított ki a fiatalokkal és a családokkal. Pápaságának jelentős pillanatai voltak az ifjúsági világtalálkozók, ahol az evangélium frissességét, szépségét mutatták be vonzó módon, és ahol összetalálkoztak az egyház kebelében az utóbbi évtizedekben született újdonságok.

A pápa nyíltan, újra és újra elítélte az emberi jogok és a vallásszabadság megsértését, és következetesen kiállt egy olyan társadalom szükségessége

mellett, ami teljes mértékben tiszteletben tartja az emberi méltóságot, és annak fejlődését segíti elő. Ezzel nem kis mértékben hozzájárult a totalitárius kelet-európai társadalmak végérvényes bukásához.

VI. Pál pápa utolsó éveit II. János Pál pápaságának első éveiben az egyház növekvő figyelmet fordított a szegényekre. Latin-Amerikában és a világ más tájain ebben az időben terjedt el a felszabadítás teológiája, mely veszélyes elhajlás a tanítás és gyakorlat terén egyaránt. II. János Pál pápa mindig Jézusban látta a megoldást korunk legdrámaibb társadalmi kérdéseire, nem a pusztán emberi ideológiákban.

Egy másik aktuális téma: a nyugati demokráciák krízise. Hogyan lehet összehozni a demokráciát – melyben tiszteletben tartanak valamennyi nézetet – Isten tervének a tiszteletben tartásával, amit az emberről alkotott? A *Veritatis splendor* a személyes és társadalmi erkölcs lényegét ragadja meg, a *Fides et ratio* pedig a hit és az értelem közötti kapcsolatot tárgyalja. Két nehéz, „árral szemben úszó” enciklika, melyek új módon tárják az igazság egyetemes és megváltoztathatatlan értékeit az emberiség lelkiismerete elé.

II. János Pál a nagy vallások pápája is. Ő volt az első, aki a leghosszabb útra vállalkozott, éspedig, hogy átkelve a Tiberisen, belépjen a római zsinagógába. Péter utódjának a találkozója Izrael népével, melyből test szerint született Jézus.

De ő volt az a pápa is, aki elsőként átlépte egy mecset küszöbét Damaszkuszban. 1986-ban, prófétai intuícióval, valamennyi vallás képviselőjét meghívta Assisibe, hogy ott imádkozzon a békéért, mindenki a maga módján. Ezzel hangsúlyozza a II. vatikáni zsinat egyházképét, egy olyan egyházét, mely mindenkinek otthona akar lenni, és tiszteletben tart mindenkiket, mert tudja, hogy Istennél másképpen jár az idő és más mércéket használ. Tudatában van ugyanis annak, hogy Jézus az Igazság, és ezért nem akar és nem is tud kompromisszumokat kötni, de azt is tudja, hogy Jézus végérvényesen

megnyitotta az egyetemes párbeszéd és szeretet útját.

A harmadik alapvetés: *Duc in altum!*, ahogy II. János Pál pápa talán legszebb, *Novo millennio ineunte* kezdetű apostoli levelében megfogalmazta: „Evezd a mélyre!”. Ez az egyház számára azt jelenti: „Ne az emberi biztonságban bízzál, hagyd el bizalommal és békével a biztonságos partközelt, mert a Szentlélek fuvallata visz előre”. Igen, II. János Pál hallgatott a Szentlélek sugallatára! Mindenekelőtt az imádságban. Mindenkít megérintett imádságának mélysége, és az eucharisztikus Jézussal megélt közössége.

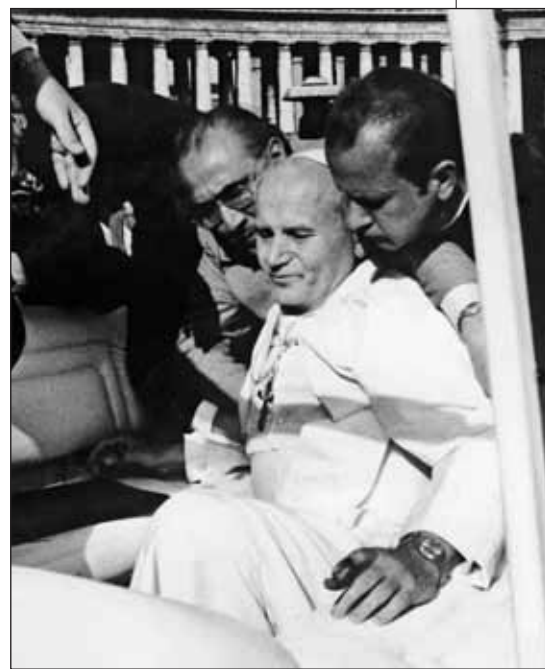
Innen ered rendkívüli érzékenysége az életszentség iránt. A szentek, ahogy mondta, azok az emberek, akik korukhoz közel hozzák Jézust. Ő, aki minden elődjénél több szentet avatott, ezzel is hirdette, hogy az életszentségre minden ember hivatott.

Ezért tudta felismerni a huszadik század egyházának nagy lelki megújulásának felbecsülhetetlen ajándékait. Megértette, bátorította és a nyilvánosság elé hívta az új mozgalmakat és egyházi közösségeket. Majd pedig,

Előző oldalon fent: 2000-ben, a Szentév alkalmából megrendezett Ifjúsági Világtalálkozón (GMG) a Szentatya a fiatalokra bízta a kereszt hordozását.

Balra: II. János Pál Auschwitzban.

Jobbra: 1981. május 13., a pápa elleni merénylet napja rémületet keltett az egész világon.
„Most már jobban megértem, hogy a szenvedés az élet egyik dimenziója, melyen keresztül mindennél mélyebben beoltódik az emberi szívbe a megváltás kegyelme”.

a jubileumi évre való felkészülés keretében, meghívta őket Rómába, 1998-ban. Ez alkalmából fontos útmutatást adott egyháztani szempontból is: az egyház intézményes és karizmatikus jellege egyenlő fontosságú. Innen ered a *Novo millennio ineunte* biztatása a harmadik évezred egyházának: éljük a közösségi lelkiséget, hogy a feltámadt Jézus járhasa át a világot. A Szent Péter téren összegyűlteket az utolsó vacsora terméhez hasonlította, és az apostolok példájára a Szentlélek ajándékainak továbbadására buzdított.

Máriával való kapcsolata rendkívüli mélységeket sejtet és egész pápaságát végigkíséri. Ennek az odaadottságnak a kifejezője mottója is: »*Totus tuus*«. Máriához fűződő kapcsolatát jelzi a Fatimai jelenés és az 1981-ben ellene elkövetett merénylet sikertelensége közötti titokzatos összefüggés, valamint az egyház „máriás profiljának” újrafelfedezése. Az apostoli, péteri arculat mellett a máriás arculat is legalább annyira fontos, ha nem még inkább – mondotta. Kétségtelen, hogy az egyház történelmében voltak nagy pápák, akik azt irányították, de hasonlóképpen, vagy talán még inkább, voltak nagy női alakok, akik ragyogóvá tették Krisztus jegyének arcát.

A negyedik alapvetés, mintegy megpecsételi az előzőeket: ez a kereszt tanítása.

II. János Pál számára Péter katedrálja a tanúságtétel helye, a belső keresztnek a katedrálja, mely utolsó éveiben egyre nagyobbá és mindenki számára teljesen láthatóvá vált. A merénylet után *Salvifici doloris* apostoli levelében írta: „Most már jobban megértem, hogy a szenvedés az élet egyik dimenziója, melyen keresztül mindennél mélyebben beoltódik az emberi szívbe a megváltás kegyelme”.

Az utolsó évek keresztjének a követésében – amire Jézus hívta őt – ez valósult meg. Mintha tanításának szála – az ige és a cselekedet – az élet katedráján csöndesen összefonódtak volna, így szólítva meg emberek millióit, vallási és meggyőződésbeli különbség nélkül. Nem az a fiatal és energikus pápa volt már, mint régen, lelkesedést keltő cselekedeteivel és határozott hangjával. Immár a léte beszélt, a teljes és legvégső önátadás áttetsző szavával. Mint Jézus. Őerte és Őbenne.

A világoosság – melynek titkait a számára oly kedves Mária-imádságba is fel kívánta venni – a megfeszített Krisztusból árad ki a világba. És az Atyára irányítja tekintetünket. ■

„MEGÁLDALAK BENNETEKET!”

Az elhunyt pápáról sokan nyilatkoztak elismeréssel, hálával és szeretettel a világ minden részén, a keresztény felekezetekhez, más vallásokhoz tartozó és a laikus kultúrát képviselő személyiségek. Ezek közül nyújtunk át egy csokorra valót.

Az Ökumenikus Életközpontból (Ottmaring, Németország)

Gottlob Hess evangélikus lelkész kiemelte, hogy II. János Pál pápa kivételesen fontos helyet tulajdonított az ökumenizmusnak. A Szentatya mindig a Szentírásból indult ki, ezzel került az evangélikusokhoz is közel. Ezen kívül elismeréssel szólt a mozgalmak és egyházi közösségek iránti nyitottságáról.

Walter Pollmer, a „Kreuz-Bruderschaft” részéről a meggyőződését fejezte ki arról, hogy a Szentatya a lehető leghamarabb el akart jutni a keresztények teljes egységére, minden nehézség ellenére is. A hitről adott tanúságtételnek ma ez az egyetlen hiteles módja.

1998-ban, a katolikus egyházi mozgalmakkal találkozáskor a Szent Péter téren, a Szentatya megadta a mozgalmak helyét az egyházban. Kijelentésével, miszerint az intézményes egyházzal egyenrangú fontosságot kell tulajdonítani a karizmatikus mozgalmaknak, a lelki ökumenizmus elindítójává vált. Németországban, tudomást szerezve a pünkösdi eseményekről, örömmel nyugtázta az evangélikus mozgalmak néhány felelőse: „A pápa megért minket!” A katolikus mozgalmak közötti újfajta közösségen alapszik a különböző egyházak mozgalmainak növekvő közössége. Úgy tűnik, beigazolódnak

a pápa szavai, aki a mozgalmakban „a Szentlélek választát” látta a ma egyházának drámai kihívására.

A konstantinápolyi pátriárka, I. Bartolomaiosz:

II. János Pálnak volt elképzelése a keresztények egységének a helyreállításáról, és sokat dolgozott is ezért. Ellátogatott a pátriarkátusunkra is, a megválasztása után egy évvel, hogy

ezt az irányt is megadja... Fáradtságtól és áldozatoktól nem kímélte magát, hogy az Evangélium és a béke üzenetét elvigye a földkerekség minden szögletébe. A történelem meg fog emlékezni róla, mivel lényegi módon segítette az ateista kommunizmus bukását...

Úttörő munkát végzett sok mindenben. Éppen ezért halála nem csak a katolikus egyház számára veszteség, hanem minden kereszténynek, és a békét és igazságosságot munkáló egész nemzetközi közösségnek.

Mihail Gorbacsov:

Már az első találkozás alkalmával olyan nagy hatással volt rám a pápa személyisége, hogy, bár egy ateista

Amikor Mihail Gorbacsov felkereste II. János Pál pápát a Vatikánban, a kihallgatásról kifejező tekintete minden szónál beszédesebb volt.

állam vezetője voltam, elkezdtem olvasni enciklikáit. Az 1989-es találkozás nagy jelentőségű volt, a pápa oroszul beszélt velem. Azt hallottam, hogy találkozásunk előtt néhány nappal átismételte az orosz nyelvtant. Mély hatást tett rám embersége. A pápa ezeket mondta: „Mihail Szergejevics, én nemcsak a kommunizmust bírálom, elismerem a kapitalizmus hibáit is, mert nem tulajdonít nagy jelentőséget az embernek... Az osztályharc a legfontosabb értéket, az embert hagyja figyelmen kívül.”

Mindig nagyra értékeltem a pápa gondolkodásmódjának lelki-szellemi tartalmát, és azt a törekvést, hogy az új világ civilizációjának az útját egyengesse... Cselekedetei hihetetlen jelentőségűek... Nem szeretnék túlozni, de az a benyomásom, hogy a pápa nagy energiák forrása, és ez bizalmat ébreszt az emberben.

A Taizéi Közösség alapítója, Roger festvér:

1962-ben, a II. vatikáni zsinaton ismertem meg a tizenhat évvel később II. János Pál néven ismertté vált pápát, aki pápasága során min-

den évben magánkihallgatáson fogadott. Ezekon a találkozásokon olykor az őt ért megpróbáltatásokra gondoltam: gyermekkorában elvesztette az édesanyját, fiatalként pedig az édesapját és egyetlen fivérét. Azt mondogattam magamnak: Biztosítsd őt közösségünk belé vetett bizalmáról, beszélj a fiatalok között fölfedezett reményedről, igyekezz valami olyat mondani neki, ami örömmel töltené el a szívét, és vigasztalni tudná. Az Egyház és az emberiség családja iránt érzett szeretetének tüzetől hajtva min-

dent megtett azért, hogy a szívében lévő lángot másoknak továbbadja. Az egyetemes egyházba lehelt életet: bejárta a világ országainak nagy részét, hogy találkozzon az emberekkel. Időnként kihívás elé állította őket, és gyakran kifejezte nekik Isten együttérzését. Több mint száz utazása a világban olyan lélekről árulkodik, amely nagy figyelemmel munkálkodik egy békés jövőendő előkészítésén.

Kétmillió afro-amerikai muzulmán vezetője az USA-ból, W. D. Mohamed imám:

II. János Pál pápában a jóságot, és a katolikus egyház szolgálatát együtt láttam. Azt is láttam, hogy Krisztus lényegét élte azáltal, hogy szolgált mindenkit, nemcsak a katolikusokat. Igyekezett kezet nyújtani mindenkinek, és hatással lenni az emberekre, hogy jobb életet éljenek. Ugyanakkor felemelte a kezét és bekopogtatott a világ vezetőinél, lelkiismeretük ajtaján, hogy kötelességüknek érezzék: többet kell tenniük a világ minden részén élő szenvedő emberekért. Ez vonzott II. János Pálban engem, és ezt követőimnek is továbbadtam.

W. D. Mohamed egy alkalommal beszélt a pápának arról, hogy milyen mély lelki kapcsolat fűzi Chiara Lubich-hoz, és egyben kérte az áldását. A Szentatya erre így válaszolt: „Megáldalak benneteket!”

Az American Jewish Committee vallások közötti kapcsolatának nemzetközi igazgatója, David Rosen rabbi

A vallások közötti kapcsolatról általában, különösen pedig a zsidó-keresztény kapcsolatokról II. János Pál pápa kijelentette, hogy a kölcsönös megértés és tisztelet „a legbizto-

sabb módja, hogy legyőzzük a múlt előítéleteit és korlátozzuk az antiszemitizmus, a rasszizmus és az idegennel szembeni beteges félelem minden megnyilvánulását”. Majd így folytatta: „A keresztények és a zsidók közös lelki öröksége oly nagy fontosságú és életbevágó az emberiség családjának vallásos érzése és erkölce szempontjából, hogy a párbeszéd fokozásához és kiszélesítéséhez minden erőfeszítést meg kell tenni, különösen biblikus, teológiai és etikai téren.”

Ezekkel a szavaival II. János Pál pápa kiemelte a vallások közötti párbeszédet, különösen pedig a keresztény-zsidó párbeszédet leginkább sarkalló fontos mozgatóerőket.

II. János Pál pápa számára a vallások közötti párbeszéd nem csupán a fanatizmus leküzdésének és a béke ügyének az eszköze, hanem olyan vallási cél, mely tanúságot tesz a világban jelenlévő isteni valóság jelenlétéről, különösen pedig a zsidók és keresztények közös lelki örökségéről.

Összeállította: Vizsolyi László

SZENTATYÁNK

Fiatalok, idősek, házások, papok és Istennek szentelt világiak, mind egyként ismerik fel II. János Pálban azt az atyát, akit itt a földön úgy szerethettünk, mint egy édesapát...

1986 áprilisában Rómában találkoztunk a Szentatyával a szerdai általános kihallgatáson. A betegekkel a korlátlan belül helyezték el, a Szentatyára és a püspökök közelében. Minden beteget egyenként megáldott (pedig sokan voltunk). Láttuk, hogy mennyire együtt érez velük, áldás közben mindenkit figyelmesen megnézett. Amikor nagyon elgyötört, nagyon szenvedő arcot látott, ő is elkomorlyodott. Egy fiú fölugrott, és a nyakába borult. Egyáltalán nem hátrította el, sőt fogadta a közeledését. Mikor hozzánk

ért, bátorságot vettem – noha nem beszélek olaszul – és megszólaltam. Azt mondtam: „siamo ungheresi” (magyarok vagyunk). Erre a Szentatyára is szólt: „ah madzsar! Szeretettel... Én erre így folytattam: „ogni giorno prego per Santo Padre” (mindennap imádkozom a Szentatyáért). Mire Ő azt mondta: „ogni giorno prego per il vostro paese” (minden nap imádkozom a hazátokért). Azt nem lehet leírni, hogy mit jelentett ez őt, akkor, nekünk. Füstös Marika ült mellettem, és derűsen mosolygott. A pápa, akinek arca – még a szenvedőket látva – komoly volt az együttérzéstől, egészen földerült meg látva Marikát.

Biztos, hogy nagy teológus, nagy tudós, jó szónok stb. stb. a mi volt pápánk... Mégis olyan ember, aki nagyon érzékeny, aki mindenre figyel, mindenkit fontosnak tart, mindenkit atyái szeretettel szeretett, aki mindenkit szolgálni akart, szent ember volt.

Kéri Jolán – Szeged

Több Világifjúsági találkozón vehetünk részt a Szentatyával, például Lorettóban 1997-ben. Ide ötfős csapattal érkezünk, közülünk ketten cigányok voltak. Ezen a találkozón, a Szentatyára mellett állva a színpadon, az volt az érzésem, hogy felemel minket, egyformán, nem számít, melyikünk cigány, melyikünk magyar, melyikünk honnan jött. Az ő szeretete – bár múltak az évek – mindig személyes volt, mint az addigi találkozók is. A fiatalokhoz szóva minden évben megtalálta velük a hangot, és mindig, újra fölemelt minket.

Most a legnagyobb vágyam, hogy azt élhessük újra a régi időkből, amikor közfelkiáltásra szentté avattak valakit... Ha most a tévében, a sajtóban, a boltban, az utcán elég sokan mondják ezt, akkor miért ne lehetne ugyanúgy ma is? A Szent Péter téren sok fiatal hang kiáltotta: „Legyen máttól szent II. János Pál”.

Lisztovszky Tünde – Budapest

Tényleg nagy pápa és nagy szent hagyott a világunkban. Visszatérnének azok az idők, amikor a nép és a fiatalok biztos, hogy az elsők közt lennének.

Chiara Lubich

A pápa életszentsége. Erről én magam is személyesen tanulmányozhatom. A nála tett magánkihallgatások után gyakran úgy éreztem, hogy megnyílt az ég. Közvetlen kapcsolatban, mélységes egységben találtam magam Istennel, közvetítők nélkül. Azért volt ez így, mert a pápa közvetítő, de miután összekapcsol Istennel, ő el is tűnik. Azt hiszem, mélyebben megértettem, hogy mi is a pápa karizmája. A Mennyeország kapujának kulcsa nemcsak azért van a kezében, hogy eltörölje bűneinket, hanem azért is, hogy megnyissa nekünk a Mennyet, megnyisson az Istennel való egységre.

Talán nem ez a magyarázata annak az örömmek, lelkesedés-

NAGYOBB

nek és vonzalomnak, amit a pápa mindig is kiváltott a fiatalokból, férfiakból és nőkből, különböző fajok, kultúrák és vallások képviselőiből, akikkel a föld minden táján találkozott? Nem ez a magyarázata azoknak a gyökeres történelmi változásoknak, amelyeket az elmúlt huszonhét év hozott? Ez a pápa Istent közvetítette, és Ő „újja alkot mindent”. „Jelenténe” egyre nagyobb súlya volt, és a szenvedés ezt még hangsúlyosabbá tette egészen az utolsó pillanatig.

Ebben az órában azonban nem lehet, hogy ne mondjak hálás köszönetet azért, hogy sok más kaput is kinyitott az a kulccsal: a pápa mindig is kitarította a kapukat a Szentlélek újdonságai előtt, és ezt ismertte fel a mi mozgalmunkban is. Szüntelenül bátorította és támogatta, elismervén, hogy Isten ajándéka és reménység az emberek számára.

II. János Pál, pápaságának huszonötödik évfordulóján mondott homíliájában szerette volna megosztani az egész egyházzal azt a belső tapasztalatát, melyet mint Péter utóda élt át. Elmondta, hogy olyan, mintha szíve mélyén minden nap az a párbeszéd zajlana, mely Jézus és Péter között hangzott el. Bár tudatában volt emberi törékenységének, Jézus személyes

(2)

tt bennünket! Milyen jó is lenne, ha közfelkiáltással szentté nyilváníthatott valakit! A

bátorítását érezte, hogy a kérdésre, „Szeretsz te engem? Jobban szeretsz, mint azok?” úgy, mint Péter, bizalommal így feleljen: „Uram, Te mindent tudsz, tudod, hogy szeretlek.”

Az egyik bizonyossága annak, hogy II. János Pál szívében ott élt e „nagyobb szeretet”, az éppen a Fokoláre Mozgalom története az elmúlt huszonzét évben. Az ő „nagyobb szeretete” minket is szeretetre készítetett, s ily módon a pápát mozgalmunk minden tagja szívének legmélyébe fogadta. Nem lehet egyszerű emberi szavakkal kifejezni, ki is volt ő számunkra.

Felidéződnek bennünk a magánkihallgatások, melyekre

SZERETET

gyakran akkor adódott lehetőség, amikor meghívott magához ebédre. Sok emlékünknél fűződik a nyilvános rendezvényeinken való jelenlétéhez; meleg szeretettel teli személyes leveleikhez és szívélyes telefonhívásaihoz, melyekkel az elmúlt években Szent Klára napján, s idén a születésnapomon is köszöntött. Ezek a pillanatok mind mérföldkövek voltak mozgalmunk történetében.

Most a Szentatya távozásakor ámulattal és tisztelettel állunk e bőséges szeretet előtt, egyszersmind hálsak vagyunk Istennek, hogy segítségére lehattunk gyermekeiként, „nővérként”, ahogy egyik utolsó levelében szólított.

Néhány nappal megválasztása után szeretett volna megismerni, és meghívott, hogy vegyek részt szentmiséjén a magánkápolnájában. Vittem neki egy térképet, s ekkor csodálkozott rá, hogy mozgalmunk mennyire elterjedt. A rákövetkező esztendőkből, a világ minden részén, ahová csak elzarándokolt, örömmel ismerte meg „fokoláre népünket”, ahogy ő nevezte, s többször kinyilvánította, hogy jelenlétünk vigaszt és támaszt jelentenek számára apostoli útjain.

Történetünk egyik legszebb és felejthetetlen eseménye 1984. augusztus 19-i látogatása nemzetközi központunkban, Rocca di Papában. E látogatása alkalmával nemcsak hogy a szeretetben jelölte meg „az inspiráló szikráját mindannak, amit a Fokoláre név alatt teszünk”, hanem azt is kifejezte, amit mi nem mertünk kimondani, vagyis hogy „az egyház arculatát” ismerte fel mozgalmunkban, „ahogy az a II. Vatikáni Zsinaton határozta meg önmagát.”

Egy másik jelentős epizód 1985. szeptember 23-án esik, amikor egy kihallgatás végén bátorkodtam tőle megkérdezni:

Én abban az évben születtem, amikor a Szentatya megválasztották, ezért szoros kapcsolatot érzek vele. Nagyon sok mindent köszönhetek neki, de amiért talán a leginkább hálsak vagyok: nagyon világosan megmutatta, hogy ki is igazából a Mennyei Atya. Mert számára is – úgy érzem – mindenki a gyermeke volt, ugyanúgy fontos volt neki a hívó és a nem hívó, a keresztény és a muzulmán. Mindig megdöbbenett az a hatalmas szeretet és befogadás, ahogy odafordult mindenkihez.

A pápa mindig bátorított minket, fiatalokat, nemcsak a szával, hanem a tetteivel, és úgy érzem, hogy most is, amikor már átment a mennyországba. A napokban is sokszor volt, hogy hozzá fordultam, ha valami nyomasztott, vagy nem sikerül túllépni egy dologon, és rögtön megtapasztaltam az ő segítségét, bátorítását. Békét és derűt találtam magamban, és jobban sikerült Istennek adnom a dolgokat, amik akadályoznak abban, hogy a jelenre figyeljek.

Rassay Virág – Budakeszi

Néhányszor egészen közelről is alkalmam volt találkozni II. János Pállal. Egyszer – miután egy püspöki kongresszuson magyar püspököknek tolmácsoltam a Vatikánban, a VI. Pál teremben nekik adott kihallgatáson, én is kezet foghattam vele és pár szót váltottunk. Emlékettem neki, hogy „Chiara gyermeke” vagyok és az ő üdvözlését hozom. Mivel abban az időben Chiara gyengélkedett, felcsillant a szeme és rögtön mondta, hogy mindennap imádkozik érte és viszontüdvözlözi őt. Ebben a találkozásban a konkrét körülményektől függetlenül két dolog döbbenett meg: hogy mennyire a szívében van Chiara, mintha lánya vagy nővére lenne, és hogy mekkora szeretettel és odafigyeléssel fordult felém, holott ő a világ „hatalmasaival” szokott parolázni. Én valahogy így képzelem el a modern szent alakját, aki modern nyelven szól a mai emberhez, viszont annyira egy Istennek, hogy teljesen Isten jelenlétében érzi magát az ember. Jézus alázata és mindenki felé egyenlő szeretete sugárzott személyéből. Ugyanaz az alázat, amely képessé tette őt arra, hogy tudjon megbocsátani – amikor az életére törtek –, és tudjon bocsánatot kérni az Egyház tagjainak múltban elkövetett bűneiről. Ezek nemcsak emberi és világtörténelmi léptékekkel mérve hatalmas tettek, hanem életre szóló leckék és példák. Családunkkal az esti imában az ő közbenjárását szoktuk kérni, hogy mi is – hozzá hasonlóan – Jézus ilyen hűséges követői lehessünk.

Frivaldszky Márk – Budapest

II. János Pál valóban „mindenki pápája” – én is ezt tapasztaltam! 1985. szeptemberében találkozhattam vele először személyesen. Egy napsütéses szerda délelőtt volt, a Szent Péter téren az általános kihallgatás alkalmával. Két nappal azelőtt érkezünk mi hatan Magyarországról Rómába, hogy egyetemi tanulmányainkat a különböző pápai egyetemeken folytassuk. Mind fiatal papok voltunk, akiket néhány éve szenteltek. Az akkori kollégiumi rektorunk, Dankó László elintézte, hogy a nagy, „általános kihallgatás” után mi külön találkozzunk

hassunk II: János Pál pápával, ott a téren.

Egy kis ajándékot vittünk neki, kalocsai mořvumokkal díszített porcelán készletet. Felejthetetlen élmény volt, hogy nemcsak a bíborosok, államfők és különféle személyiségek voltak fontosak számára, hanem mi, kezdő papok is. „Áh, magyar!” – szólított meg bennünket, kedvesen ránk mosolygva, szemünkbe nézve. Azt éreztük, hogy ráér a pápa velünk foglalkozni, minket kérdezni, minket hallgatni, bennünket bátorítani, ami mellesleg ránk is fért a római stúdió előtt. A pápa szolgálatában, tanításában, a középönben volt az ember, mint ahogy Isten üdvözítı terve is az emberre irányul, az emberért van. És ez ott élı megtapasztalás volt. Abban a pillanatban mintha csak mi lettünk volna a számára. Ez a találkozás olyan volt, mint egy meghívás. Megújította hivatásom, hivatásunk nagyságát és felelısségét.

S utána a többi is ilyen volt, de mindegyik egyedi. Amikor idıs édesanyámmal mentem a Szent Péter térre, és megszorongathatta, megcsókolhatta a Pápa áldó kezét, vagy amikor az aranymiséjét ünneplı Udvardy József püspököt kísérhettem a Szentatyához, hogy a magánkápolnájában egy kora reggeli misén koncelebráljon, vagy amikor a 13. papszentelési évfordulónkat Rómában ünnepelve II. János Pál pápával misézhattunk együtt egy másik kis magánkápolnában, s utána mindegyikünkhöz odajött, s szabadon beszélhattunk vele.

Óriási élmény volt részt venni a miséjén, akár 50-60 fıs szúk körben, egy hétköznap reggel, akár százezres tömeggel a Szent Péter téren Virágvasárnap, vagy egy szenté avatás alkalmával. Mindig mély összeszedettség, nyugalom, béke, az isteninek a légköre, megtapasztalása. Valóban Istent közvetítette, s ezért vonzott milliókat Istenhez, nemcsak egy szerzıtarfás erejéig, hanem életre szólóan.

Dr. Kiss Imre – Szeged

T. S.: 1991-ben kertészként dolgoztam az éppen átadásra került nunciaturán Budapesten. A Szentatyá ebben az évben jött Magyarországra, s úgy alakult, hogy itt lett a „fıhadiszállása”. A nuncius atya megkért, hogy ne a kerttel foglalkozzam, hanem legyek a ház gazdája. Ehhez még valakit segítségül kért a fokolárból. Így ketten tudtuk képviselni Chiara szeretetét, s fogadni a Szentatyát.

Elsı este, amikor megérkezett a biztonságiak kíséretében, egy halálra fáradt embert láttunk kiszállni a kocsiból. Itt értettem meg, mit jelent ez a szó. Akik ott felsorakoztunk a kézfogásra, egyértelmően láttuk, hogy itt most hagyni kell a pápát, hogy azonnal meheszen aludni. Ő viszont nagy nehezen elbotorkált a kápolnáig, imádkozott, s megpihent egy kicsit. Aztán kijövet, elkezdte egyesével szeretni az őt körülvevı embereket. Mindenkiel váltott pár szót; látszott, hogy nem a saját fáradtságára gondol. Mikor kiderült, hogy a fokolárból vagyunk, felderült az arca. Még többször adódott lehetıségünk pár szót váltani vele, és az a benyomásom maradt róla, hogy olyan ember, aki mindig szeret, aki az életét adja felebarátaiért.

B. S.: „A pápamobilon jön haza!” – hallottam a nunciatura elıtti ideiglenes rendırıs fınökének ijedt kiáltását.

„Lehetségesnek tartja, hogy a Fokoláre Mozgalom elnöke, a Műé, mely Máriáé, mindig nõ legyen?” „Igen – válaszolta – de még mennyire!” Az ő szavai támasztották alá azt az „igent”, amiből elıször értettem meg igazán az egyház kettıs dimenzióját, a Péteri és a máriás arculatát. Hans Urs von Balthasart idézve, megállapította: „Megvoltak ezek a születı egyházban, és meg is kell maradniuk!”

Ez volt az az újdonság, melyre a pápa a rákövetkezı években többször visszatért. Ő nem csupán lelki és misztikus öszszetevıt látott az egyház „máriás profiljában”, hanem történelmi távlatában tekintett rá, s ezt tényekkel támasztotta alá, utat nyitva a Lélek újdonságai elıtt.

Rendkívüli módon tapasztaltuk meg nyitottságát az új mozgalmak és egyházi közösségek történelmi találkozásán 1998 Pünkösdjének vigíliáján a Szent Péter téren. Ezen az eseményen megállapította, hogy „az intézményes és a karizmatikus arculat – mely utóbbinak egyik kifejezıdései ezek az új, egyházi közösségek – egyformán lényegesek (coessenziale) az egyház felépítésében..., elısegítik annak életét, megújulását és Isten népének megszentelıdését.” Örömmünk elmondhatóan volt.

A Szentatyá, pápaságának kezdetétıl „a Lélek korunknak küldött egyik ajándékát” ismerte fel az egyházi mozgalmak kibontakozásában, és biztatott minket, hogy vigyük az egyház szívébe a karizmákat, melyeket kaptunk, de sosem gondoltuk volna, hogy egyszer ilyen méltó helyet jelöl meg számunkra az egyházban.

Úgy vélem, hogy ha a keresztények nyitott szívvel fogadják, és bekapcsolódnak abba az igazi forradalomba, melyet II. János Pál hozott az egyháztan területén, akkor a világ eddig elképzelhetetlen fejlıdést lát majd Krisztus jegyesében. Azért, mert a Szentlélek képes arra, hogy karizmáival folytonosan megújítsa azt, élıbbé, dinamikusabbá tegye, szebbé, elfogadhatóbbá, szeretetre méltóbbá, mindenkihez közelebb állóvá formálja.

Hát igen, az ő feladatuk a védelem volt. A miénk viszont Sanyival a szeretet. Erre szövetkeztünk sajátos munkánk első percétől. Mi ismertük Chiara szeretetét a Szentatya iránt, úgyhogy nem volt más hátra, mint megjeleníteni azt.

Begördül a pápamobil a bejárat előtti kis térre, és leszáll róla az első ember. Körülbelül ugyanolyan feladat, mint egy teherautó platójáról lemászni. Ezen is van egy kis létra, de igen-igen magasan van még az alsó foka is. „Valaki biztos odamegy majd segíteni”.

Aztán a másik is. Már csak a pápa van hátra. „Ugye valaki odamegy segíteni!” Még egy lépés és a létránál van. „Háromig számolok, ha más nem, én odamegyek!” Három...

Talán mindenki emlékszik azokra a feketébe öltözött fülhallgatós óriásokra... „Ha elindulok a pápa felé, engem ittelőnek!” „És ha nem? Akkor

marad a be nem töltött szeretet úrje.” Az első négy lépés alatt még csiklandozott a hátam, aztán már csak arra gondoltam, hogyan álljak, hogyan nyújtsam a kezem. Tartom a karom, hogy legyen miibe kapaszkodni, aztán a másik kezemmel is tartom azt a karom – szükség volt rá! Tudtam – ismerve édesapámat –, hogy hetven fölött vannak már olyan mozdulatok, ahol elkél a segítség.

T. S.: Egy kis történet még a Szentatya feszültségoldó karizmájáról, derűjéről:

A délelőtti órákban érkezett egy küldöttség, s én fogadtam őket, a külső kapuban. Próbáltam elsőként szeretni őket, elébük menni egy-két kérdéssel, stb. Meglehetősen rideg elutasítás volt a reakció. Ilyen légkörben tessékelttem be őket a fogadószobába, ahol aztán találkoztak a pápával, hogy valamilyen fontos kérdést megtárgyaljanak. Kijövet újra én fogadtam őket, s láttam, hogy mennyire átalakultak. Befogadón kedvesek lettek. Meghívtak, mint a barátjukat, hogy látogassam meg őket, címet cseréltünk. Láthatólag valami csoda történt – a szeretet csodája.

B. S.: Lengyel nyelven intézte beszédét a pápa a küldöttség tagjaihoz, akik nyomtatásban követhették a 15 perces beszéd fordítását. Azaz követhették volna, de az a fordítás valahogy nem akart időben odaérni. Elkezdődik a beszéd. Kissé feszült, de összeszedett légkör – legalább két percig. Aztán kiki átadja magát személyes érdeklődésének megfelelően a szemmel történő felfedezések során. Kit a szoba részletei, kit az ablakon át a kert virágai... még több mint tíz percig. Véget ér a beszéd. Csakhogy a kezdeti ünnepi összeszedettségnek már nyoma sincs. Neheztelés érződik inkább. És mit tesz a pápa? Egyesével üdvözöl mindenkit. De nem pusztá formáságról van szó, beszélgetésbe kezd mindenkivel. Legalább egy percig, de van, akivel tovább is. Nem hagyja, hogy a csalódás legyen az utolsó szó. Mi, Sanyival láttuk elmenni ezeket az embereket. Ragyogtak a szemek és az arcokon is ott bujkált a mosoly. Megtanulhattuk, hogy nincs vesztes helyzet, a szeretet ott is képes adni, ahol azt a körülmények látzólag lehetetlenné teszik.

Tari Sándor és Bodnár Sándor – Budapest

Ha megnézzük, mit is tett a pápa az egyházért és az emberiségért, valóban megdöbbenünk. Szolgálatra olyan dimenziókat öltött, olyan súlyú és hatású volt, hogy csak idővel értjük majd meg teljes jelentőségét.

Nyilvánvaló volt gondviselészerű szerepe a kelet-európai kommunista rendszerek összeomlásában. Ehhez fűződik az a fájdalmas merénylet is, melyben az a bizonyos búzamag majdnem tényleg meghalt, hogy bő termést hozzon. Egy titokzatos terv visszaajándékozta nekünk, csodával határos módon szinte sértetlenül, és alakját örökre a Fatimai Szűzanyához kötötte.

Aztán hogy is ne emlékeznénk arra a merész kezdeményezésére, amikor a világbéke előmozdításáért kétszer összehívta Assisibe a különböző vallások képviselőit. Ezek az események is pápaságának remekművei voltak, és fordulatot hoztak a különféle vallású hívők kapcsolatának történetében.

És hogy felejthetnénk el a fiatalokkal való számos találkozását, mely minden alkalommal kirobbanó ünnep volt! Mindannyiszor olyan méreteket öltött, és olyan visszhangja volt, hogy elképesztette az egész világot. Mozgalmunk fiataljai megsejtették, milyen óriási bizalma van bennük a pápának, és saját vezetőjüknek tekintették.

Igen, büszkék lehetünk rá, és hálásak a Szentléleknek, hogy hosszú évekre olyan pápát ajándékozott nekünk, mint II. János Pált, és biztosak vagyunk benne, hogy az egyház szentként hamarosan oltárra emeli majd.

Körbejárta a világot a hír, hogy gégemetszését követően, a műtét után felébredve ezt írta egy papírra: „Mindig egészen a Tiéd vagyok.” Ez a mottó, „Totus Tuus”, megélt igazság volt számára. Összetéveszthetetlen máriás jeggyel ruházta fel, oly nagyra és olyan finoman emberivé tette, hogy ő valóban mindenkié volt, hiteles, „Isten szolgáinak szolgálja”. ■

KINCSEK EGY KÜLÖNÖS KULTÚRÁBÓL

Sokat sejtető félhomály, magas dór oszlopok. Mint egy pogány szentély. Szinte időutazás... Ilyen és hasonló érzéseket kelthet a budapesti Szépművészeti Múzeumban március 18-tól május 18-ig látogatható „A fáraók után – a kopt művészet kincsei Egyiptomból” című kiállítás.

Koncz Emőke és Körmendy Klára

ÁTFOGÓ képet kapunk a kopt művészetről, ha megtekintjük a kiállítást, melynek különlegességéhez az is hozzájárul, hogy az itt látható tárgyak az élet számos területét mutatják be. Találhatók itt pogány vagy keresztény személynek emléket állító használati tárgyak, építészeti és díszítőelemek, korai

ikonok, amelyek nemcsak funkciójukban különböznek, hanem anyagukban is: az elefántcsonttól kezdve a fa- és kőfaragványokon, terrakottedényeken át a textíliáig.

ton vált el a római, illetve a bizánci egyháztól. Az elszakadás oka a zsinaton rögzített, Krisztus isteni és emberi természetét szétválasztó dogma volt. A koptok ragaszkodtak a korábbi nézethez, amely szerint Krisztus természete egységes. Ezt a téves tant nevezük dio-, illetve monofizitizmusnak. A hagyomány Szent Márk evangelistát tartja az első egyiptomi keresztény közösség megalapítójának és Alexandria első püspökének. Holttestét a IX. században Velencébe vitték, ahol a város védőszentjévé avatták.

A kiállított alkotások több stílusból merítenek: a görög-római, az ókori egyiptomi és bizánci jellegzetességek egyaránt

A kopt szó az arab *qibt*-ből ered, mely lerövidült fomája a görög *aigüptios*, „egyiptomi” jelentésű szónak. Ez utóbbi Memphisz város óegyiptomi nevét őrzi.

A kopt nyelv az óegyiptomi nyelv legkésőbbi formája, írásában a görög ábécé jeleit használja, hét – az egyiptomi démotikus írásból átvett – betűjellel kiegészítve.

Az arab hódítás után (Kr. u. 639–646) Egyiptom nem muszlim lakosait nevezték *qibt*-nek; mára a kopt szó a fáraonikus egyiptomi lakosság keresztény leszármazottait jelöli.

Koptnak nevezük az egyiptomi keresztény egyházat is, amely a 451-es kalcedóni zsinat

megtalálhatóak, és akár egy művön belül is megjelenhetnek. A különböző stílusjegyek keveredésének talán legszembetűnőbb példái a sírsztélék (sírkövek). Ezeken gyakran látható görögös architektúra, alatta tógás viseletben álló széttárt karú könyörgő alak, akit Hórusz és Anúbisz egyiptomi istenek állatalakjai kísérik.

Hasonló elrendezéssel találkozunk később a keresztény eredetű domborműveken is, új tartalmi elemekkel. Az elefántcsont faragványokon életre kelő mitológiai jelenetek azonban már a hellenisztikus művészethez állnak közelebb: hullámzó, lendületes vonalaikkal.

Egy másik vissza-

330-ban Nagy Sándor – utolsó idegen hódítóként – megszállta Egyiptomot. Ezzel megkezdődött a 2700 éves kultúra hellenisztikus átalakulása. Az ősi istenek templomai mellett megjelentek a görög vallás szentélyei is, és a görögök hatása majd minden művészeti ágban kimutatható. A szintiszta görög városok (pl. Alexandria) már alig őriztek valamit az egyiptomi örökségből.

Róma megjelenése tovább színesítette a képet. A hellenisztikus hatáson nem változtattak, de hozzáadták saját gondolataikat, valamint újra visszafordultak az egyiptomi gyökerekhez, sőt néhány egyiptomi isten kultuszát elterjesztették a birodalom minden részén (ld. Isis szentélye Savariában [Szombathely]), és nagyszabású templomépítésbe fogtak.

A IV. században a kereszténység elérte Egyiptom legtávolabbi részeit is, újabb motívumokat adva az amúgy is színes kulturális palettához. Bár a kis kopt egyház hamar elszakadt a katolikus egyháztól (451), a kereszténység, az arab hódítás ellenére máig fennmaradt Egyiptomban, megőrizve egyben a magába olvasztott egyiptomi és hellenisztikus hatásokat is.

visszatérő téma a Nílus és nyüzsgő élővilága: halak, krokodilok, különböző madarak elevenednek meg a szemünk előtt.

A kopt művészet legjellegzetesebb alkotásai az élénk színekben pompázó textilek, geometrikus motívumokkal, árkádok alatt táncoló alakokkal, mindent körbefonó növényornamentikával, teljes felületkitöltéssel.

Megragadóak a sok helyen feltűnő éber tekintetek, óriási szemekkel. Azt sugallják, hogy tulajdonosuk a láthatón túli tartalmak felé figyel, nem elégszik meg a felszínen lévő dolgokkal, mélyebb értelmét keresi mindennek...

Talán e kiállítás nekünk is alkalmat ad, hogy megpróbáljunk a tárgyak – díszítésük, használatuk, stb. – mögé látni, s felfedezzük bennük egy nép hitét, kultúráját, mindennapjait. ■

Balra fent: Lófej alakú olajlámpa – V. század

Balra lent: Apollós sírsztéléje – I. század második fele

Középen fent: Négyzet alakú tunikadísz (tabula) – V. század

Középen lent: Reliefek nílusi jelenettel – V. század

Jobbra fent: Sírsztélé ankh-keresztrel és sassal – VII. század

Középen lent: Festett tárolóedény a szakkarai Apa Jeremias kolostorból – VI. század

A KAPCSOLAT PILLÉREI

Két ember között a kapcsolat egyik pillére a mélységeket is érintő párbeszéd.

Tóth Judit

HA a szívünk mélyére nézünk, akkor előbb vagy utóbb megértjük, hogy az emberi lét egyik alappillére a párbeszéd. Ha ez nem működik, akkor csak idő kérdése, s az elmagányosodás nagy gyorsasággal, intenzitással következik be.

Az élet minden szakaszában igaz ez. A dialógus megszületése és fejlődése mégsem kis feladat, nem adódik magától, meg kell küzdeni érte, mint mindenért. Néha komoly erő-

tesztet kíván a párbeszéd: Azt, hogy lépünk túl a zárkózott természetünkön, vagy épp azt, hogy győzzük le a mindent elmondani akaró, beszélhetnékes stílust.

Akármilyen típusú is az adott személyiség, a kapcsolatnak éltető eleme a párbeszéd, ezt nemcsak élteti, hanem formálja is, ami nem elhanyagolható. Ez a formálódás segíti, hogy a magán- és a közélet szereplői idővel jellegzetes lányok és fiúk, nők és férfiak legyenek, akik valóban ala-

Bíró László
családreferens püspök
májusi
programjavaslata:

Nyílnak a virágok – túlradnak az érzelmek. Az embernek nemcsak értelme és szabad akarata, hanem érzelmei is vannak. Két ember között a kapcsolat egyik pillére a mélységeket is érintő párbeszéd, az érzelmek kifejezése és a másik érzelmeinek megértése. Fontos, hogy találjunk időt és alkalmat arra, hogy érzéseinkben is eggyé váljunk. Érzelemvilágunkat a tudatos szeretet kontrollja alá helyezzük.

kítják sorsukat, kezükbe veszik életük irányítását, öntudattal és önzonossággal rendelkeznek.

„Történetünk kezdetén csak egymással voltunk elfoglalva. Gondolatainkat, érzelemvilágunkat, szinte minden percünket egymással töltöttük és közös terveket szövögettünk.

Közben egyetemre is jártunk, és időnként együtt tanultunk a társainkkal, de az alfája és ómegája mindennek a kettőnk kapcsolata volt.

Nehezen kezdtünk kilépni ebből a »egy-pár-vagyunk« létből, és nehezen váltunk érzékennyé a körülöttünk élőkre, akár egyetemi társainkról, akár tanárainkról vagy bárki másról volt szó.

Az igazi áttörés akkor következett be, amikor barátaink meghívtak a közösségükbe, és ott velünk egyidős párokkal találkoztunk, akiknek természetes volt, hogy felénk fordulnak, irántunk érdeklődnek, és nemcsak arról mesélnek, ami őket izgat. Talán először tapasztaltuk meg, hogy ki lehet lépni a »most minket éppen valami nagyon foglalkoztat« valóságából.

Még az is feltűnt, hogy nem mindig egymással törődtek, hanem meséltek a »külön« életükről, amikor a saját rokonságukkal, ismerőseikkel töltötték hosszabb-rövidebb időt egyetlenegy céllal, hogy épüljenek, növekedjenek. Egyfajta gazdagsággal jöttek vissza, és azt párjuknak is ajándékozni tudták” – meséli szinte egy szuszra Dóri, aki azóta már két gyermek édesanyja. Majd folytatja, a frissen élő emlékeket: „Férjem, Gábor a határozottabb, a dominánsabb, mondhatnám a tekintélyt parancsoló típus, aki mindig könnyen, szinte nyomdakész állapotban fogalmazza meg mindenről karakteres véleményét, hát nem könnyű párbeszédet folytatni vele. Volt ebben valami vonzó is, mert annak van véleménye, aki gondolkodik, tájékozódik, akinek van öntudata, másrésről, időnként még azt a kevés önbizalmat is elnyomta, ami valahol pislákol bennem.

Jól emlékszem a könnyekre, az elkeseredett pillanatokra, amikor úgy éreztem, hogy nem fog kialakulni a partnerség közöttünk, sem az emberi méltóságon alapuló egyenlőség, amire leginkább épülhet a kapcsolat a férj és a feleség között. Volt időszak, amikor teljesen kilátástalannak tűnt a helyzet, de a megoldás

megint ott kezdődött, mint abban a közösségben, néhány évvel korábban. Amikor tagjaival szorosabb kapcsolatba kerültünk, ez elindította a párbeszédet Gáborral. A mi megszervezett kapcsolatunk előzte ezt meg, de pont ezért magasabb szintről indulhattunk. Így folytatjuk azóta is.

Természetesen ez sohasem születtik meg magától, valamelyikünknek meg kell tennie az első lépést, kezdeményeznie kell, bátorsággal rendelkezve, hogy oda tudjon lépni a másik elé, és tudja mondani: »akkor er-

re még térjünk vissza egy nyugodtabb alkalommal«.

Sok fantáziát kér, hogy, mikor, miről és mennyit beszéljünk, de főleg az, hogy az indítók most éppen az én bennem levő beszélhetnék vagy a másik iránti tiszta és ingyenes szeretet. Ez folyamatos kísérletezés és kockáztatás, mert a kudarcnak mindig megvan a veszélye, de a zsákutca is lehet kezdet. Megértettem, hogy soha ne veszítsem el a kezdeményezést, akkor sem, ha nincs kedvem hozzá, még akkor sem, ha úgy látom, hogy már nem érdemes.

Az élet színei

Nem könnyű megtalálni a minden napok rohanásában a kiegyensúlyozottságot: mindig ugyanazok a konfliktusok a munkahelyen, a családban, az állandó versenyfutás az idővel... Néha úgy érzem, agyonnyom. Tudom, hogy meg lehet szokni, de nem szeretnék végleg beletörődni...

G. V.

Valóban, senkinek nem könnyű ezt az egyensúlyt megtalálni, hiszen gyakran fárasztóan sok a munka és nagyon bonyolultak a kapcsolatok.

Jó lenne elgondolkoznunk talán, és személyes megfontolás tárgyává tenni, hogy hogyan is tudnánk újra azokra az ideálokra összpontosítani, amiket élni akarunk, és alkotó odaadással dolgozni kifizető céljainkért, nem csak a saját problémáinkra koncentrálna, hanem kitágítva lelkünket a többiek problémáira is.

Minket minden kellene, hogy érdekeljen – mondja Klaus Hemmerle püspök, egy sokfelé elkötelezett ember – ugyanakkor pillanatról pillanatra a jelenre kellene koncentrálnunk, jól végezve mindazt, amit ránk bízta. Mert mire jó, ha sietve, kapkodva tesszük a dolgunkat, vagy egyszerre több mindennel foglalkozunk? Ha jól belegondolunk, talán megtakarítunk vele pár percet, és... begyűjtünk egy jó adag stresszt. A jelen pillanatot élve viszont új önbizalomra találunk, körülöttünk pedig békére és egy újfajta rendre.

A kapcsolati nehézségek, főleg házastársunkkal vagy a hozzánk legközelebb állókkal, nagyobb akadályt jelent-

nek, elvonják az energiáinkat és lehasztják a lelkesedésünket. Persze, nem kell eltúlozni, de felelősen és bátran nézünk szembe a helyzettel. Ha keressük másokkal az igazabb és mélyebb kommunikációt, akkor mindez elkerülhetetlen. Gyakran a nemek, a jellemek, a kultúrák, az életkorok közötti különbségnek tudható be, és annak, hogy sokszor megállunk a kimondott szónál, és nem sikerül a mögéjük rejtett üzenetet kihámozni.

Mi sokszor megtapasztaltuk már – ami ugyan ellentmondásnak tűnik –, hogy időt nyerünk, ha időt vesztegetünk arra, hogy jobban meghallgassuk egymást, hogy gazdagságként tudjuk be a többiek nyilvánvaló másságát – anélkül, hogy feleslegesen körülbástyáznánk magunkat. Ezt az utat követve, sokszor a látszólag kiüftalan helyzetekben is sikerült váratlan megoldásokat találni.

Végül még egy, számunkra kincset érő gondolat.

Megtanulhatnánk talán még inkább felismerni és értékelni azokat a kis örömöket, amik napról napra érnek: gyerekünk mosolyát vagy dicséretét, házastársunk ölelését, barátunk megbecsülését, egy vizsgázó szót, az élet illatait, ízeit, színeit.

Nem kell a szabadság idejét megvárni, hogy lazítsunk! Kikapcsolódhatunk és örülhetünk az egyszerű kis alkalmaknak, mindenesetű új napon.

Maria és Raimondo Scotto

CN

Volt egy alapvető élményem, amikor Gábor egy hosszabb útról tért haza. Kimentem elé a repülőtérre, és alig vártam, hogy a lelki élményeit elmesélje, szinte jogosnak tartottam, hogy mindazt megtudjam, amit átélt. Nem így történt, és nagyon csalódott voltam. Aztán lassan-lassan világossá vált, hogy előbb a feltételeket kell megteremteni, amikor a másik megnyílhat.

A legfontosabb: hinni a másik emberben, bárkiben. Hinni, hogy ő talán még jobban szenved a kapcsolat hiányától, mint én képzelem. Biztosak lehetünk abban, hogy a párbeszédért is meg kell küzdeni, mint ahogy az életben sok más dologért. Csak a nehézségek árán juthatunk el valahonnan valahová, leginkább mégis az önmagunkkal való küzdelem árán, és ezt nem spórolhatjuk meg.

Része vagyunk egy folyamatnak, amit hasonlíthatnánk a tenger hullámaihoz. Az étellel együtt jár a dinamika, benne fejlődünk, alakulunk, és ez arról beszél, hogy a világ örökké, folytonosan változik. Részei, főszereplői vagyunk egy soha meg nem szűnő iskolának, járjuk osztályait születésünktől a halálunkig, folyamatosan tanulunk, és teszszük a vizsgákat, mert oda nem elég csak beiratkozni.” – búcsúzik Dóri, mert éppen egy párkapcsolati előadásra kell készülnie. ■

CSALÁDFESZTIVÁL 2005

Hálából a családok pápájának

2005. április 16-án egyidőben tartották meg a Nemzetközi Családfesztivált a Fokoláre Mozgalom kezdeményezésére a világ öt kontinensének közel 200 városában, ahogy erről már hírt adtunk előző számunkban.

Magyarországon Budapest és Szentés adott otthont ennek az egyedülálló rendezvénynek, ahol több mint 600 gyermek és fiatal, és közel 2300 felnőtt vett részt.

Erhardt Krisztina és Tóth Judit

Már intenzíven folyt a harmadik Családfesztivál előkészítése, miközben elhunyt II. János Pál pápa. Az ő gondolatai kétségtelenül egybecsengtek a rendezvény céljával és üzenetével: „A család a szeretet és a szolidaritás kitüntetett helye. Itt tanuljuk meg befogadni, meghallgatni és tisztelni a másik embert. A közös élet megkívánja, hogy megosszunk egymással sok mindent, és ezáltal kilépünk saját önzésünkből. Amit a családban elsajátítunk, az végigkísér bennünket egész életünkön.”

A Szentatya – aki elsőként lett meghíva – üzenetet akart küldeni törekeny egészségi állapota miatt. És küldött is, az életével, mert amit

ránk hagyott, az egy végsőkéig el-emésztődött, önmagát teljesen oda-ajándékozó élet. Örömmel és hálával ajánlottuk neki, „a családok pápájának” ezt a rendezvényt, hiszen ugyanolyan családmoddelt állít elénk, mint amelyet ő megálmodott, és amelyért latba vetette főpásztori és teológiai gényuszát.

A családdal kapcsolatban több megnyilatkozása volt. Elég, ha a Familiaris consortio kezdetű apostoli buzdításra (1981), a nő méltóságával foglalkozó Mulieris dignitatem apostoli buzdításra (1988) és az Evangelium vitae kezdetű enciklikára (1995) gondolunk. Az idei, 2005. évet pedig az élet és a család védelmének szentelte.

A családok igazi ünnepe volt ez a nap. Talán sikerült elérni a célunkat, hogy felhívjuk a figyelmet a család értékeire: a kölcsönös szeretetre épülő kapcsolatokra, és az abból kibontakozó lehetőségekre, és hogy bemutassuk, milyen alapvető szerepet játszik a család az egyén és a társadalom épülésében.

Védnökeink közül Mádl Dalma asszony levélben köszöntötte fesztiválunkat, Szebik Imre evangélikus elnök-püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke személyes jelenlétével és üdvözlő szavaival tisztelte meg rendezvényünket. Bíró László püspök úr, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia családreferens püspöke pedig szívből jövő szavaival méltatta a Szentatya családokért kifejtett tevékenységét.

Gyulay Endre, a Szeged-Csanádi Egyházmegye megyéspüspöke, aki a

szentesi programot nyitotta meg, többek között erre biztatott minket: „A pápa ma azt mondaná: igen, ti családok legyetek azok, akinek az Isten elgondolt, és akkor egy új világ születik, ahol az életnek komoly értéke van, ahol a szeretet ott van a szerelem mellett és ez a szeretet meleggé, mosolygóssá teszi azt, aki benn él a családban és azokat is, akikkel ennek a családnak bármelyik tagja kapcsolatba kerül. Íme tehát, legyetek derűsek, mert a pápa is derűsen halt meg.”

Szürbik Imre szentesi polgármester gyönyörű levelet küldött minden jelen levőnek, ebből idézünk most: „A családot összetartó szeretet és tisztelet olyan közös emberi érték, amely átível történelmi korokon, s világnézeti különbségeken. Otthont, házat és hazát építeni csak szeretetben élő, egymást tiszteletben tartó emberek tudnak.”

Balra: D. Szebik Imre evangélikus püspök

Balra lent: Gyermekprogram színesítette a családok ünnepét

Jobbra lent: Miki és Móni az életükről beszélnek

A szentesi rendezvény egyben a Szeged-Csanádi és a Kalocsa-Kecskeméti Egyházmegye közös családnappja is volt, ezért elküldte Bábel Balázs érsek atya is az üzenetét.

Az egésznapos intenzív program a családi élet sok területét érintette: a házasságra készülődés pillanatait, a gyerekek örökbefogadását, a házassági krízist, a belőle kivezető úttal, majd a generációk együttélését, valamint a család kinyílását az őt körülvevő környezetre, a társadalomnak arra a szejletére, amelyben él.

Az életből vett tapasztalatokat lehetetlen mind felsorolni, csak néhányat idézünk fel, villanásszerűen:

Miki és Móni négy gyermeket nevelnek, a két fiú beleszületett családjukba, két kislányt viszont örökbe fogadtak. Ők súlyos betegségből épültek fel új családjukban. Amikor meglátta Kittit a gyermekosztály főorvosa, nem akart hinni a szemének, és csak ennyit mondott: „Nahát, vannak még csodák!”

Egy másik házaspárnak nem született gyermeke, több évi házasság után sem, amit nehéz volt elfogadni. Mégsem zárkóztak be a problémájukkal, hogy ne ez határozza meg a kapcsolatukat más családokkal. Próbáltak előnyt kovácsolni a helyze-

Erhardt Gyula (4)

tükből, például gyerekvigyázást vállaltak nemegyszer. Mivel hűségesek akartak maradni a katolikus Egyház tanításához, nem fordultak a lombikbébiprogramhoz sem. Ugyanakkor nem adták fel a reményt és a mindennapi imát, sokak bekapcsolódásával. Így jutottak el egy orvoshoz, aki Magyarországon egyedüli-

ként természetes úton tud segíteni a manapság oly gyakori meddőségi problémák kezelésében. Náluk is bevált eljárás, és nemrégien született meg második kislányuk.

Nyugodtan élhetne vidéki háznak gondozásával – a nyugdíjaskort kiérdemelve – az őzdi házaspár, mégsem így tesznek. Vajon mi indítja er-

re őket? „Az utolsó munkanapomon a városi családsegítőben egy megbeszélésen vettem részt, ahol cigány családok gondozásával bíztak meg egy már működő pályázat keretében. Így ismerkedtem meg három családdal. Próbáltam enyhíteni nehéz helyzetükön, és segítettünk a férjemmel együtt, ahogy csak tudtunk. Így a kölcsönösség komoly hátlója alakult ki velük.” Az egyik roma anyuka az Átmeneti szállón dolgozik, és elmondta, ő hogy igyekezett mások felé fordulni, segíteni a maga környezetében.

Egy házaspár éveken át a válás gondolatát latolgatta, mégis újra tudtak kezdeni azoknak a beszélgetéseknek köszönhetően, amit egy másik családdal folytattak.

„Ezek a beszélgetések felidéztek bennem azt, amit a házasságkötésünk fogadtam a templomban,

A Családfesztivál szolidaritási kezdeményezései

A résztvevő családok meg vannak győződve arról, hogy szolgálhatják saját példájukkal az egész társadalom alakulását, és épülését a szeretetben. Szolidaritásuk konkrét kifejezésére a Fülöp-szigeteki Cebu lakosainak megsegítésére indított „Egy család - egy otthon” projekt keretében, valamint a távtámogatás rendszerén keresztül van lehetőség.

1. Távtámogatás

Alultápláltság, írástudatlanság, járványok, gyermekmunka és sok más súlyos probléma nehezedik a gyermekekre a világban. A távtámogatással a fenntartható fejlődést alapozzuk meg, konkrét segítségnyújtással olyan területeken, mint a megfelelő táplálkozás, az oktatás, az egészségügyi ellátás és a megelőzés.

A több mint kilencven működő projekttel tizennégyezer felett van azoknak a gyermekeknek a száma, akik saját környezetükben és családjukban maradnak, de emberhez méltóbb körülmények között tudnak élni az anyagi segítséggel, a világ negyvenkét országában Albániától Uruguaiig.

Egy gyermek támogatásának költségei:

Dél-Amerika, Afrika, Közel-Kelet, Kelet-Európa: évi kb. 85 000 Ft (336 euró)

Ázsia: évi kb. 54 000 Ft (216 euró)

Kapcsolatfelvétel távtámogatás nyújtásához német, angol és olasz nyelven lehetséges: Rita Kotzur, sodist.fn@focolare.org

2. Egy család – egy otthon

A Fülöp-szigeteki Cebuban, egy nagyváros legszegényebbek lakta peremkerületében néhány éve elindult az „Egy család – egy otthon” házpépítési akció az Új Családok kezdeményezésében. Azzal a céllal, hogy méltó otthont biztosítson azoknak, akik a legrosszabb körülmények közt vagy lakás nélkül élnek. Akik a felépített házakba költöznek, csak jelképes összeget fizetnek lakbérként. Cebuban eddig már tíz ilyen két-szintes családi ház épült fel, összesen 90 000 euró (22 millió forint) értékben.

További információ: Új Családok Egyesülete
06/1-202-1155,
info@ujcsaladok.hu

Erhardt Márton (3)

Erhardt Gyula

Balra: Három felvétel a szentesi Családfesztiválról.

Fent: Budapesti zárójelenet a gyerekek részvételével, akik elmondják, hogy milyen családban szeretnének élni.

hogy a férjemet nem hagyom el semmiféle bajában. Láttam, mennyit hibáztam ebben, s hogy bár látványosan ő volt hűtlen hozzám, én is hányszor hűtlen voltam az apró dolgokban. Nagyon világos volt előttem, hogy férjem is csak akkor lehet boldog, ha végleg szakít ezzel a lánnyal. Igyekeztem segíteni ebben, s néha sikerült is úgy szeretnem, hogy attól újraépült közöttünk valami. Emlékszem egy alkalomra, amikor elmenni készült otthonról, és én sejtettem, hogy máshová megy, mint amit mondott, mégis segítettem becsomagolni a táskáját, és úgy elköszönni tőle, hogy érezze, én hiszek benne.”

„Feleségem már nagyon szeretett volna még egy gyereket, de én várni akartam még. Amikor aztán a közös döntés után megtudtuk a testvér ér-

kezését, a gyerekvárás hónapjai nagyon széppé tették kapcsolatunkat. Bár sok dolgot ezután is nagyon másképp láttunk, végre mégis igazán család lettünk. Minden gyerek születése közelebb hozott egymáshoz, mégis úgy érzem, igazán nem ez erősítette meg kapcsolatunkat. Az évek során talán még különbözőbbek is lettünk, amikor viszont sikerül egymást olyanak elfogadni, amilyenek vagyunk, felfedezzük: mindkettőnknek igazi ajándék ez a különbözőség. Felfedezzük azt is, hogy olyan mértékben mélyül el a kettőnk kapcsolata, amennyi szeretetet tudunk egymásra pazarolni.”

Színes beszámolót hallhattunk a római közvetítés előtt a fórumok és a kerekasztal-beszélgetések életéről,

amelyek 2004. októbere óta működnek. Ezeket a beszélgetéseket nem zárjuk be májusban: őstől folytatni fogjuk.

A nap végén néhány gondolat hangzott el a családfesztivál üzenetéből, és befejezésként a gyermekek válaszait hallhattuk arról, hogy milyen családban szeretnének élni.

Azzal a reménnyel, s talán bizonyossággal váltunk el, hogy még intenzívebben folytatunk mindent, amit megkezdtünk. Szemünket, szívünket pedig az egyetemes testvériség megvalósítására irányítjuk még inkább. Nem új családmódel kialakításán fáradozunk, hanem rá akarunk találni a mindent átjáró kölcsönös szeretet új életstílusára. ■

Fiatalok mondják: milyen családban szeretnék élni:

Számomra a család...

1. Az a hely, ahol mindig szívesen, igazi szeretettel fogadnak, ahol mindig meghallgatnak, foglalkoznak velem.
2. Biztos pont, ahol akkor is elfogadnak, amikor beteg vagyok, rossz hangulatban vagyok, vagy valamilyen megaláztatás ér, ahol mindig természetes lehetek, mert ismernek, és elfogadnak olyanok, amilyen vagyok, hibáimmal együtt.

Tisztában vagyunk vele, hogy nem könnyű jó családot teremteni. Nem elég a szülők erőfeszítése, szükséges a miénk is. Ehhez nehézségeket kell leküzdenünk, amikor...

...ránk tör a kétség, miért foglalkozzak én a másik problémájával, mikor nekem is megvan a magamé, vagy amikor úgy érezzük, hogy a mi problémánk sokkal fontosabb, mint a másiké.

...a szüleinknek más a véleménye, mint a miénk, vagy amikor félünk az őszinteségtől egy nehéz helyzetben, mert attól félünk, hogy megváltozhat rólunk a szüleink véleménye.

...úgy érezzük senki sem ért meg, magányosak vagyunk, akár mennyien is vannak körülöttünk.

Olyan családot szeretnék...

...ahol a szülők figyelnek a gyerekekre, meghallgatják őket, ahol nem probléma és nem akadály a gyerek, és főleg nem anyagi kérdés.

...ahol a szülők szeretik egymást, és a testvérek kitartanak egymás mellett, ahol nincs féltékenykedés, és bíznak egymásban.

...ahol sokat beszélgetnek, ahol tudnak bocsánatot kérni, és kimondani érzéseket, ahol a család minden tagja segíti, biztatja, ha kell, támogatja a másikat.

...amelynek méltó otthona van, ahol a munka nem nyomja el a családot, és nem fontosabb a karrier a családnál.

...ahol életerő, melegség, eredetiség, mélység, őszinteség, megértés van.

...ahol tanúságot tesznek az értékekről, és ahol másokért élnek.

A játék

„Négyéves gyerekekünk nem akar a saját játékaival játszani. Nagyon gyorsan elunja magát. Folyton-folyvást minket hívogat, pedig a szobája tele van játékkal, amit mi vettünk neki. Talán itt rontottuk el a dolgot? Vagy lehet, hogy nem szeret játszani?”

A. E.

Kedves szülők! Gyermekeknek nagyon is szeret játszani, még ha úgy tűnik is, hogy nem érdeklik a játékok, és állandóan magára akarja vonni a figyelmeteket. Haladjunk szép sorban: mi is a játék a gyerekeknek, és mi a szerepe? Jean Piaget, egy híres svájci pszichológus, aki a gyerekek értelmi világát tanulmányozza, megállapítja, hogy a gyerekeknek a játék „értelmi eledel”. Vagyis a legértelmesebb dolog, amit egy gyerek tehet, az, hogy játszik.

Tengernyi sok játék létezik, ám mindegyiknek ugyanaz a célja: hogy a gyereket tevékenykedésre készítse, sokszor nagy fantáziát és kreativitást igénylő tevékenységre. Ez nemcsak arra ad lehetőséget, hogy jól elszórakozzék, hanem arra is, hogy megismerhesse saját képességeit, az őt körülvevő világot, hogy levezesse a benne lévő feszültségeket, hogy új dolgokat értsen meg, hogy álmodhasson és használhassa a képzeletét. Egyszóval, neki a játék az egész világot jelenti, azt a fantasztikus valóságot, ami neki az egész világegyetem: gyerek-méretben.

Ma egy gyerekszobában gyakran nagy halomban állnak a játékok. Az utóbbi években a megvásárolható játékok mennyisége nagyon megsaporodott. Lehet ennek pozitív megnyilvánulása is. Az új technológiáknak

Egy jó játék receptje

Vegyétek a gyereket, lépjete be a szobájába vele, és mondjátok neki: – „Játsszuk a boldogság-játékot? A boldogság-játékot úgy kell játszani, hogy akkor vagyunk boldogok, ha azok is kapnak játékot, akiknek nincsen.”

– Jó, de mit jelent ez?

Apa akkor azt mondja: – „Odaadhatod valamelyik játékodat egy olyan gyereknek, akinek egy sincs. Ha benne vagy, akkor keress egy szatyrot, és tegyél bele egy játékot, amelyiket te akarod.”

– És aztán?

– „Nem is tudom – válaszol apa –, a boldogság-játék mindig örömmel tölt el, ha nem hagyod abba. Mert az boldog, aki játssza. És minél többet játszod, annál boldogabb leszel.”

– De hogyan?

„Próbáld meg, s meglátod, hogy működni fog” – válaszol apa.

köszönhetően a játékok ma már jobban figyelembe veszik a gyermek fejlődési szükségleteit, és a különböző korosztályok igényeit. Mégis, lát-

nunk kell, hogy az elmúlt tíz esztendőben sok pszichomotoros (vagyis lelki eredetű és mozgásban is kifejeződő) játékot felváltott az elektronika, a videojátékok, a playstation.

Ez pedig nem éppen jó, mert minden gyereknek szüksége van a mozgásra, szüksége van arra, hogy mással ossza meg idejét és tevékenységét, amire az elektronikus játékok nagy többsége nem ad lehetőséget.

Még hosszan kellene beszélnünk erről a témáról, a játékok kérdéséről, és nagyobb teret szentelhetnénk ennek. Most csak egyetlen fontos tényezőt emelek ki: a kapcsolatot. Sajnos, a szülőknek gyakran kevés az idejük. Ennél fogva a játékok mennyisége tölti ki az egyedüllet perceit. Pedig hasznos lenne arra is áldozni időnkől, hogy játsszunk a gyerekekkel. Jó volna kivinni őt a lakásból, hogy találkozhasson más gyerekekkel, más családokkal is, lehetőséget teremteni beszélgetésekre és hogy belekóstolhasson az életbe. De legyen helye a csöndes játéknak és a rögtönzésnek is.

Ezio Aceti

CN(2)

Mire jó a papi cölibátus?

Mi történe, ha megnősülhetének mindazok a papok, akik csak akarnak? Természetesen ez nem zárná ki, hogy a többiek, akik cölibátusban kívánják megélni teljes önátadásukat, továbbra is ezt tehesék.

Az általánosan elterjedt vélemény, miszerint a házaspapok nem tudnák magukat teljesen a hívőknek és a plébániának szentelni, nekem nem tűnik hihetőnek.

Nyilván korszakos váltást jelentene, de én úgy vélem, hogy mi hívők készek vagyunk egy ilyen forradalmi változásra, mely új energiákat szabadítana fel az egyházban. Ha így lenne, a papokkal kapcsolatos egyes sajnálatos eseteknek nem kellett volna megtörténniük.

G. N.

Az ön kérdése sokakat foglalkoztat, és talán úgy tűnik, hogy ez volna a csodaszer a mai papok fogyatékoságaival és szexuális nehézségeivel összefüggő problémákra. Valójában, a keleti rítusú katolikus egyházban a papok nősülése régtől fogva megvan, és kiterjeszhető volna a latin rítusra is. De vajon szerencsés lenne-e?

Tényleg megoldana minden problémát? Elég, ha megnézzük, milyen nehézségekkel szembesülnek más keresztény egyházak, mint pl. az ortodoxok, anglikánok, ahol az oltár szolgáit nem kötelezi a cölibátus.

Ha a válasz ilyen egyszerű lenne, a katolikus egyház már bevezette volna ezt a gyakorlatot.

Évszázados bölcsességével mégis mindmáig úgy látja jónak, hogy csak olyanokat szenteljen fel latin rítusú pappá, akik megkapták Istentől a cölibátus karizmáját.

Valójában egy sokkal mélyebb krízisre hívja fel a figyelmet annak a néhány vagy sok papnak a cölibátussal kapcsolatos krízise: a fogyasztói társadalom válságára. Ma már a keresztény családok is mindenütt értékvál-

ságba kerültek, mert pogány társadalmi közegben élnek. Ám kétezer évvel ezelőtt éppen ilyen társadalmi környezetben jelentett újdonságot és újjászületést a kereszténység, a maga értékeivel. Közöttük a házasság, és – különösen a vértanúk korszaka után – a szüzesség, és a cölebsz élet, mint annak a jele, hogy tökéletesen akarják utánózni Jézust.

Természetesen – ahogy azt Jézus a cölibátussal kapcsolatban mondja is – nem mindenki érti ezt, csak azok, akiknek megadott (vö. Mt 19,12). Pontosan, mert az Istennek szentelt élet ajándék, karizma, és Isten annak adja az egyház és a társadalom szolgálatára, akinek akarja. Ez az új idők újdonságának is a jele, amit Jézus hozott a földre – aki maga is cölebsz módon élt –, mert Isten Országáé már itt megkezdődött és megnyílik az örökkévalóság felé, ahol az emberek többé már nem házasanak.

Nem arról van szó, hogy értékesebbnek tartjuk a cölibátust a házasságnál, vagy fordítva. Inkább arról, hogy újra fel kell fedeznünk a szentté válás útját mindkettőben. Mert az életszentség nem csupán személyes tapasztalat, hanem közösségi, ahol jelenvalóvá válik a Szent: Jézus közöttünk, amikor házaspapok vagy szüzek, Istennek szenteltek a kölcsönös szeretetet éljük. Mindannyian arra vagyunk hivatva, hogy már itt a földön azt a szentháromsági életet éljük, amit Jézus hozott közeink.

A pap sem csak arra hivatott, hogy ünnepelje az Eucharisziát, hanem hogy élje is: Jézussal együtt ajánlja fel a testét és a vérét, azaz teljes önmagát Istennek és a testvéreinek, hogy Isten gyermekeinek egyetlen családjá legyen ezáltal az emberiségből. A papnak ehhez az egyetemes küldetéséhez szüksége van természetesen a megfelelő felkészültségre és az intenzív közösségi életre. És itt igen tág tere van még a fejlődésnek.

Megemlíti az olyan papok esetét, akik nem tartottak ki a cölibátusban, Istennek szenteltségük szerint. Fel kell tennünk a kérdést, ők milyen segítséget kaptak, nehézségeik közepette? Talán egy élő közösség megmenthette volna a hivatásukat.

Előfordult már, hogy a szolgálatát elhagyó pap bevallotta: Ha még időben találkoztam volna a családdal melegével az egyházmegyes papok között és a plébániái közösségben, akkor nem kerestem volna más utakat.

Azoknak pedig, akik tévesen választottak volna hivatást, vagy a cölibátus megélésében súlyos nehézségekbe ütköznek, az egyház lehetővé teszi a keresztény házasságot. És ha új hivatásukban példaadóan élnek, például családapaként, bár nem gyakorolják tovább papi szolgálatukat, dolgozhatnak egy plébániái közösség különböző pasztorációs területein, és így gyümölcsözteshetik mindazt, amit ajándékba kaptak.

Mario Bodega atya

Ökumenikus lelkésztalálkozó Kecskeméten

Közel száz lelképásztor vett részt – a katolikus, református, evangélikus, ortodox, baptista, metodista, pünkösdi és szabadkeresztény felekezetekből – az idei országos ökumeni-

Ferenzi Csaba

kus lelkésztalálkozón. Az évente megszervezett rendezvényre, a magyarországi Fokoláre Mozgalom kezdeményezésében – egyre növekvő érdeklődés mellett –, immár negyedik alkalommal került sor.

Ezt az ígét választotta a találkozó témájául a szervező kecskeméti ökumenikus lelkész: „Ha ketten közületek egyetértve kérnek valamit a földön, meg fogják kapni mennyei Atyámtól. Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok köztük”. (Mt 18,19-20)

Az ország területén – a keresztény egység vágyától indítva – az azonos területen dolgozó, különböző felekezetekhez tartozó lelkészek együttműködnek, egyre több helyen már szervezeten is. A nap során bemutatkozott több ilyen lelkész, pél-

dául a szegedi és a szolnoki.

A programot Magyaré Balogh Erzsébet kecskeméti református lelkész és Nobilis Márió, az Országos Lelkipásztori Intézet igazgatója vezette. Az eseményen két főpásztor is jelen volt. D. Szabik Imre,

evangélikus püspök arról tartott előadást, hogy a protestánsok hogyan látják ma az ökumenét, s kitért ennek során a reményekre és a várakozásokra az Eucharisztia közös ünneplésével kapcsolatban. Az ökumené eredményeiről és a türelem szükségességéről beszélt Bábel Balázs, kalocsa-kecskeméti érsek a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia ökumenéért felelős püspöke. A nap témájához kapcsolódva, a felkért előadók, Tarr Zoltán, református zsinati főtanácsos és Tomka Ferenc, római katolikus teológiai tanár a krisztusi egység fontosságát emelték ki, amit a keresztényeknek és különösen a lelkészeknek kell egymás között élniük az egyház küldetésének a megvalósulásáért.

A találkozón szó esett a tavaly májusi ökumeni-

kus szellemű „Együtt Európáért” stuttgarti kongresszusról, melyen százhetvenöt különböző keresztény mozgalom és közösség vett részt.

A nap végén felolvasásra került János evangéliumának tizenhetedik fejezete, Jézus főpapi imája – mint egy hitvallás az egység mellett.

A bemutatkozó lelkész-körökben tapasztalható kapcsolatokban, a közösségeiken belül és azok között megszületni vágyott egységért tett erőfeszítésekben érzett nagy erő további reményt és biztatást ad az ökumenizmus útját követőknek ma Magyarországon.

Schönstatti kápolna Óbudaváron

A Schönstatti Apostoli Mozgalom családosa Magyarországon, a nyolcvanas években a Veszprém megyei Óbudaváron kezdett kibontakozni. Josef Kentenich palottinus szerzetes atya 1914. október 18-án egy németországi

Palásthy Imre

középkori kis kápolnában, a Rajna mentén, Schönstattban alapította ezt a mozgalmat, melynek azóta is itt van a központja.

Ez a kis kápolna, mint összentély, mintául szol-

gál a világ számos országában, ahol a schönstatti lelkiség meggyökerezett.

Már a nyolcvanas évek elejétől készülnek a magyar Schönstatt-közösségek, hogy nemzeti zarándokhelyüket felépítsék. Ez lesz a családok házi szentélyeit összekötő kapocs.

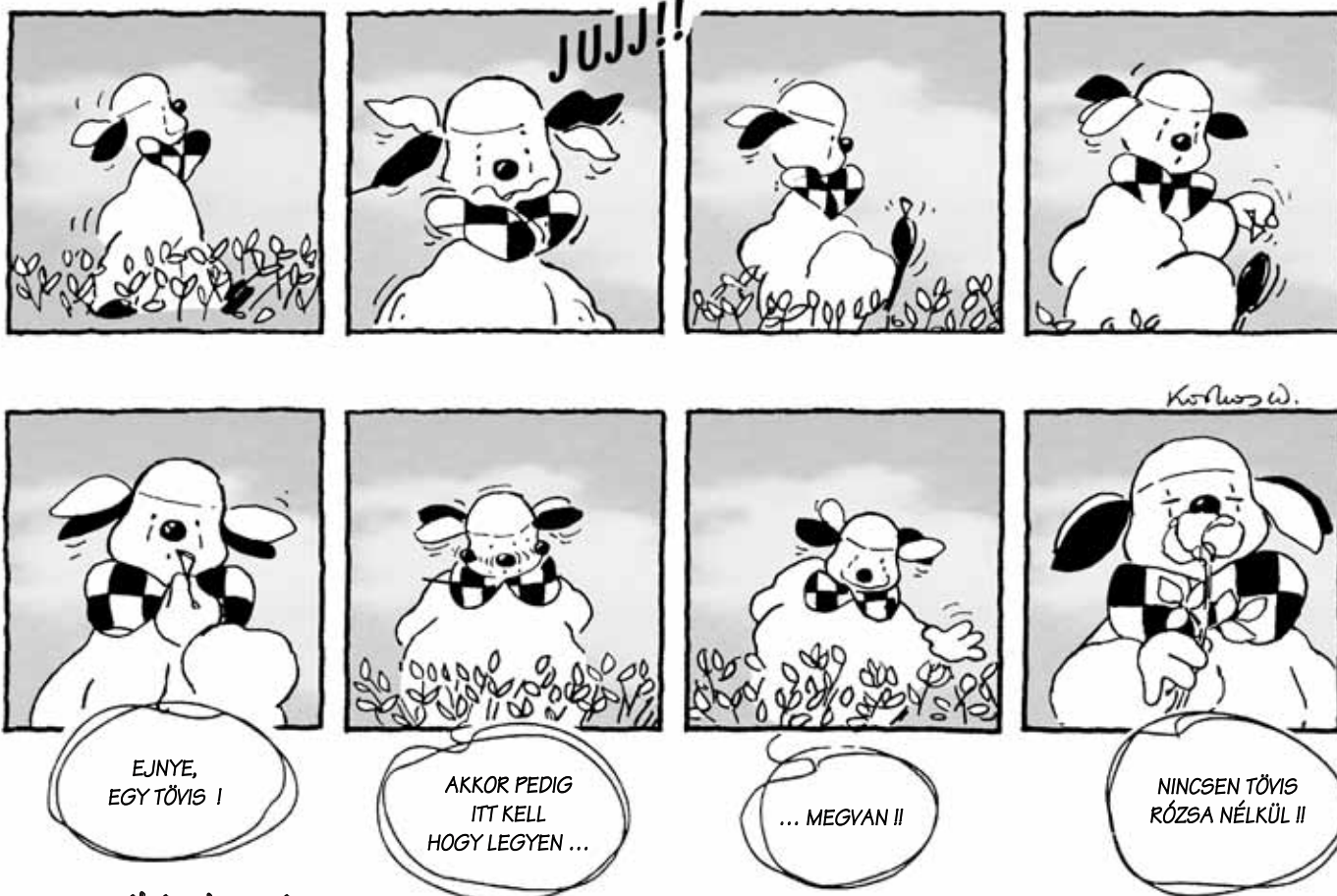
Az építkezés azzal kezdődött, hogy a családok meghívták a Szűzanyát az otthonaikba, képét a lakásuk „díshelyére” tették, és igyekeztek élő kapcsolatot ápolni vele. Az a meggyőződés élt bennük, hogy e magyar szentély és a hozzá szervesen kapcsolódó központ létrehozásához legalább száz ilyen élő „házi szentély” is kell.

A szentély azonban nem áll magában, mellé kerül egy továbbképző központ is, valamint egy olyan közösség, aki elkötelezetten gondoskodik a szentély életéről, a mozgalom kibontakozásáról az eredeti karizmák továbbadásáról.

A nemzeti szentély építése – mely az eredeti pontos mása – 2004 nyara óta folyik. Már áll is Óbudaváron az új kápolna, szentelési miséjére 2005. április 2-án került sor.

A közel kétszázadik kápolna felszentelésének dátuma egybeesett II. János Pál pápa mennyei születésnapjával. Az ünnepen Márfi Gyula, veszprémi érsek ve-

zetésével részt vett Bíró László, családreferens püspök, Beller Tillmann atya, a magyar családok lelkiatyja, számos pap, szerzetes és szerzetesnővér, valamint családok százai: mintegy ezerhatszázan.

www.gibiedoppiaw.com

KERESZTREJTVÉNY

Beküldendő: XII. Pius üzenete függőleges – 1., vízszintes 1. (a hozzátartozó függőlegessel) vízszintes 23. és 12. (zárt betűk a mondásban: Ö, K, S, N, N, M, E).

Vízszintes: 10. Janka angolul. 11. Megfogadta. 15. Át, keresztül latin eredetű szóval. 17. 1953-ban alakult természettudományi társaság. 18. Erdei vad. 19. Orosz folyó. 21. Zuhog-e? 25. Cukorka is. 26. Neon, fluor, foszfor vegyjele. 27. Nagyon régi. 29. Miatt közepén. 30. A szaglószer. 32. Ajándékoz népiesen. 33. Magához téríti. 36. Egyik egyetemünk. 37. Igeképző. 38. Gally.

Függőleges: 2. Kicsinyítő képző. 3. Billegő. 4. Angol kulcs. 5. Végtelen ziliz. 6. Középen ereget. 7. Félíg cserél. 8. Napsütésben az asztalokra teszik az... 9. Majdnem megette. 13. Verné. 14. Orosz zeneszerzők csoportja. 16. Parázslík. 20. Tényt bizonyító iromány. 22. Mecset melletti torony. 24. Rangjelző. 28. Zamatra. 29. Füzet. 31. SOTE egyneműi. 32. Majdnem átáll. 34. Alá. 35. Kiejtett mássalhangzó.

1	2	3	4	S	5	6	7	8	9	N
10					11					↓
Ö		12		13		14				
15	16			17						N
18		19	20			21	22			
23					24					M
25						26				
27				28		29				E
K			30		31			32		
33	34	35								
	36					37		38		

Az áprilisi szám rejtvényének helyes megfejtése: „a csendből szeretet lesz”

Fotó: Suddár Imre

Amikor megismételjük, amit Krisztus tett az Utolsó Vacsorán, teljesítve az ő „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” parancsát, engedelmeskedünk Máriának is, aki arra biztat, hogy fenntartások nélkül engedelmeskedjünk az ő Fiának: „Tegyétek meg, amit mond nektek”.

II. János Pál: Az Egyház az Eucharishtiából él (54. pont)